

**Stichting Oranjewoud Festival
Fok 78
8441 BR HEERENVEEN**

Jaarrekening 2023

Stichting Oranjewoud Festival

Fok 78
8441 BR HEERENVEEN

Jaarrekening 2023

INHOUDSOPGAVE		Pagina
1.	Bestuursverslag	
1.1	Bestuursverslag	4
2.	Jaarrekening	
2.1	Balans per 31 december 2023	6
2.2	Staat van baten en lasten over 2023	8
2.3	Toelichting op de jaarrekening	10
2.4	Toelichting op de balans	15
2.5	Toelichting op de staat van baten en lasten	19
3.	Bijlagen	
3.1	Staat van de vaste activa	23
3.2	Jaaropstelling omzetbelasting	25
3.3	Bestuursverslag	26

1. RAPPORT

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Bestuursverslag

Vanwege de grootte van het bestuursverslag is ervoor gekozen om deze als bijlage op te nemen.
Het bestuursverslag is opgenomen als bijlage 3.3 vanaf pagina 26.

2. JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2023

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Inventaris	<u>7.675</u>	7.675	<u>13.934</u>	13.934
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Handelsdebiteuren	16.833		4.538	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	11.427		14.522	
Overige vorderingen	<u>47.899</u>		-	
		76.159		19.060
<i>Liquide middelen</i>		108.947		87.838
Totaal activazijde		<u><u>192.781</u></u>		<u><u>120.832</u></u>

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

2.1 Balans per 31 december 2023

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Algemene reserve	41.557		-6.728	
Bestemmingsreserve Fonds podiumkunsten Covid-19	-		43.635	
		41.557		36.907
<i>Vastgelegd vermogen</i>				
Bestemmingsfondsen	9.682		8.792	
		9.682		8.792
Kortlopende schulden				
Handelscrediteuren	34.392		12.022	
Overige schulden	8.500		16.111	
Overlopende passiva	98.650		47.000	
		141.542		75.133
Totaal passivazijde		<u>192.781</u>		<u>120.832</u>

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

2.2 Staat van baten en lasten over 2023

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Baten			
1 Publieksinkomsten; recettes Nederland	152.460	245.347	145.262
2 Sponsorinkomsten	82.500	76.250	-
3 Overige inkomsten	147.758	86.600	103.664
4 Totaal Directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	382.718	408.197	248.926
6 Overge bijdrage uit private middelen	234.494	242.500	241.717
7 Subtotaal Eigen Inkomsten	617.212	650.697	490.643
8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	173.269	145.000	270.100
9 Meerjarige subsidie provincie	131.030	120.000	122.300
10 Meerjarige subsidie gemeente	27.681	25.000	77.259
11 Incidentele bijdragen/subsidies uit publieke middelen	58.400	-	79.942
12 Subtotaal Subsidies en Bijdragen	390.380	290.000	549.601
14 Totale Baten	1.007.592	940.697	1.040.244
Lasten			
1 Beheerslasten personeel	45.497	74.201	109.602
2 Beheerslasten materieel	48.595	31.295	37.776
3 Totale beheerslasten	94.092	105.496	147.378
4 Activiteitenlasten personeel	392.454	394.606	526.748
5 Activiteitenlasten materieel	514.666	439.429	475.515
6 Totale activiteitenlasten	907.120	834.035	1.002.263
7 Totale lasten	1.001.212	939.531	1.149.641
8 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	6.380	1.166	-109.397
9 Saldo rentebaten/lasten	-840	-	-1.017
10 Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-15.932
11 Exploitatieresultaat	5.540	1.166	-126.346
Bestemming resultaat:			
Stichtingskapitaal	48.285	-	-8.792
Bestemmingsreserve Nieuwe makers	-	-	-43.952
Bestemmingsreserve Covid-19	-43.635	-	-82.394
Bestemmingsfonds Fonds Poudiumkunsten	890	-	8.792
	5.540	-	-126.346

Personele bezetting

Fte. Vast in dienst

0

-

2.2 Staat van baten en lasten over 2023

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Fte. Tijdelijk dienst	0		-
Fte. Inhuur	3,2		3,6
Totaal Fte. Personelebezetting	3,2		3,6
Aantal vrijwilligers	130		100
Fte. Vrijwilligers	0,5		0,7

Heerenveen,
Stichting Oranjewoud Festival

2.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Oranjewoud Festival, statutair gevestigd te Heerenveen, bestaan voornamelijk uit:

- het organiseren van voor het publiek toegankelijke concerten op bijzonder (erfgoed)locaties in Oranjewoud, en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevordelijk kan zijn.

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Fok 78 te Heerenveen.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Oranjewoud Festival, statutair gevestigd te Heerenveen is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 51205335.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Oranjewoud Festival zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Fouterstel

In de vergelijkende cijfers 2022 is een materiële fout hersteld. De bestemmingsreserve compositieopdrachten is gewijzigd in vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten. Hierdoor is het vermogen gedaald van € 92.699 naar € 45.699.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Kleine Organisaties-zonder winststreven (RJK C1).

Met inachtneming van de eisen aan de verslaggeving en voorgeschreven modellen volgens het Handboek verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2021-2024 van het Fonds Podiumkunsten.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Eigen vermogen

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn vastgesteld door het bestuur. De bestemmingsreserves dienen besteed te worden overeenkomstig het doel waarvoor zij zijn gevormd.

Vrij besteedbaar vermogen

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Vastgelegd vermogen

Het vastgelegd vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan. Als deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

2.3 Toelichting op de jaarrekening

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

2.3 Toelichting op de jaarrekening

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur / verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot de normale, niet-incidentele bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de analyse en vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

2.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	<u>Inventaris</u>
	€
Aanschafwaarde	21.776
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-7.842</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u><u>13.934</u></u>
Afschrijvingen	<u>-6.259</u>
Mutaties 2023	<u><u>-6.259</u></u>
Aanschafwaarde	21.776
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-14.101</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>7.675</u></u>

Voor een gedetailleerd overzicht van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de bijlagen.

Afschrijvingspercentages:
Inventaris

20 - 33 %

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Handelsdebiteuren		
Debiteuren	<u>16.833</u>	<u>4.538</u>

Een voorziening voor oninbare debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	<u>11.427</u>	<u>14.522</u>
<i>Omzetbelasting</i>		
Omzetbelasting	-	199
Omzetbelasting laatste periode	11.049	17.074
Omzetbelasting suppletie	378	-776
Omzetbelasting suppletie voorgaande jaren	-	-1.975
	<u>11.427</u>	<u>14.522</u>

2.4 Toelichting op de balans

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	<u>47.899</u>	<u>-</u>
Liquide middelen		
Rabobank	105.938	77.838
Rabobank spaarrekening	<u>3.009</u>	<u>10.000</u>
	<u>108.947</u>	<u>87.838</u>

2.4 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Vrij besteedbaar vermogen

	2023	2022
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-6.728	2.064
Bestemming resultaat boekjaar	48.285	-8.792
Stand per 31 december	<u>41.557</u>	<u>-6.728</u>

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Vastgelegd vermogen		
Bestemmingsreserve Covid-19 Fonds Podium Kunsten	<u>-</u>	<u>43.635</u>

	2023	2022
	€	€
<i>Bestemmingsreserve nieuwe makers</i>		
Stand per 1 januari	-	43.952
Bestemming resultaat boekjaar	-	-43.952
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

<i>Bestemmingsreserve Covid-19 Fonds Podium Kunsten</i>		
Stand per 1 januari	43.635	126.029
Bestemming resultaat boekjaar	-43.635	-82.394
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>43.635</u>

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2023

Voor de verwerking van het saldo over het boekjaar 2023 wordt verwezen naar de staat van baten en lasten.

Het ingehouden deel van het resultaat over 2023 bedraagt € 49.690.

Vastgelegd vermogen

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2021-2023	<u>9.682</u>	<u>8.792</u>
--	--------------	--------------

Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten 2021-2023

Stand per 1 januari	8.792	-
Bestemming resultaat boekjaar	890	8.792
Stand per 31 december	<u>9.682</u>	<u>8.792</u>

2.4 Toelichting op de balans

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Handelscrediteuren		
Crediteuren	<u>34.392</u>	<u>12.022</u>
Overige schulden		
Overige schuld	<u>8.500</u>	<u>16.111</u>
Overlopende passiva		
Overlopende passiva	7.500	-
Vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten 2022-2023	1.150	47.000
Vooruitontvangen subsidie compositieopdrachten 2024-2025	<u>90.000</u>	-
	<u>98.650</u>	<u>47.000</u>

Financiële instrumenten

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Garantieplichtingen

Mocht in enig jaar Stichting Oranjewoud Festival niet aan zijn betalingsverplichting kunnen voldoen staat FB Oranjewoud garant tot een bedrag van € 15.000.

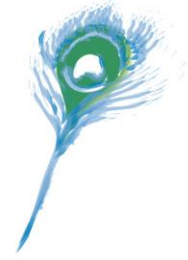
2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Baten			
1 Publieksinkomsten; recettes Nederland	152.460	245.347	145.262
2 Sponsorinkomsten	82.500	76.250	-
3a. Vergoedingen uit samenwerking	-	4.500	-
3b. Opbrengsten horeca	65.618	82.100	13.796
3e. Ander overige inkomsten	82.140	-	89.868
3 Overige inkomsten	147.758	86.600	103.664
4 Totaal Directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	382.718	408.197	248.926
Vriendenstichting	17.846		
6b Bijdragen van bedrijven	17.846	20.000	-
Julia Jan Wouters Stichting	20.000		20.000
Sena	37.500		30.000
Nico Nap Foundation	10.000		11.000
Prins Bernard Cultuurfonds	20.000		25.000
Abe Bonnema	10.000		-
ELJA Foundation	25.000		-
Dioraphte	20.000		20.000
Fonds 21	45.000		45.000
Stichting The Brook	10.000		-
Van Panhuys Stichting	7.500		7.500
Overige bijdragen van private fondsen	11.648		83.217
6c Bijdragen van private fondsen	216.648	222.500	241.717
6 Overige bijdrage uit private middelen	234.494	242.500	241.717
7 Subtotaal Eigen Inkomsten	617.212	650.697	490.643
FPK organisatiebijdrage	173.269		270.100
8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	173.269	145.000	270.100
9 Meerjarige subsidie provincie Fryslân	131.030	120.000	122.300
10 Meerjarige subsidie gemeente Heerenveen	27.681	25.000	77.259
11b Bijdragen Nederlandse publieke fondsen	45.850	-	43.000
11e Overige publieke bijdragen	12.550	-	36.942
11 Incidentele bijdragen/subsidies uit publieke middelen	58.400	-	79.942
12 Subtotaal Subsidies en Bijdragen	390.380	290.000	549.601
14 Totale Baten	1.007.592	940.697	1.040.244
Lasten			
1 Beheerslasten personeel	45.497	74.201	109.602
2 Beheerslasten materieel	48.595	31.295	37.776
3 Totale beheerslasten	94.092	105.496	147.378

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

4a Tijdelijk personeel	172.030	154.254	169.329
4b Uitkoop/Honoraria kernprogrammering podiumkunsten	220.424	215.347	357.419
4e Overige activiteitenlasten personeel	-	25.005	-
4 Activiteitenlasten personeel	<u>392.454</u>	<u>394.606</u>	<u>526.748</u>
5a Locatiekosten	101.691	182.371	124.071
5b Overige programmakosten	89.055	97.361	88.645
5c Marketing	99.499	119.281	126.612
5e Overige materiële activiteitenlasten	224.421	40.416	136.187
5 Activiteitenlasten materieel	<u>514.666</u>	<u>439.429</u>	<u>475.515</u>
6 Totale activiteitenlasten	<u>907.120</u>	<u>834.035</u>	<u>1.002.263</u>
7 Totale lasten	<u>1.001.212</u>	<u>939.531</u>	<u>1.149.641</u>
8 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	6.380	1.166	-109.397
9 Saldo rentebaten/lasten	-840	-	-1.017
10 Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-15.932
11 Exploitatieresultaat	<u>5.540</u>	<u>1.166</u>	<u>-126.346</u>

4. OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

datum

Aan: de raad van toezicht van de Stichting Oranjewoud Festival

26 april 2024

Kenmerk

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

080.114-260424

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Stichting Oranjewoud Festival te Heerenveen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting Oranjewoud Festival op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving C1 voor “Kleine Organisaties zonder winststreven” en het Handboek verantwoording Meerjarige Subsidies 2021-2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2021-2024.

Deze jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2021-2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Oranjewoud Festival zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2021-2024 is vereist.

kenmerk

080.114-260424

pagina

2

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse standaard 720 en het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2021-2024.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de RJ-richtlijn C1 “Kleine Organisaties zonder winststreven” en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 “Kleine Organisaties zonder winststreven” en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2021-2024. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

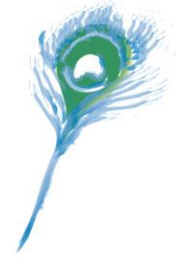
De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

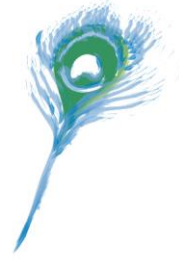

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2021-2024 van het Fonds Podiumkunsten, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

kenmerk

080.114-260424

pagina

4

's-Hertogenbosch, 26 april 2024

Abel accountants B.V.
Namens deze:

Was getekend

drs. P.A.T.J. van Rossum RA

3. BIJLAGEN

3.1 Staat van de vaste activa

Omschrijving	Datum	Aanschafwaarde			
		Aanschaf- fingen tot 01-01-2023 €	Inves- teringen 2023 €	Desinves- teringen 2023 €	Aanschaf- fingen t/m 31-12-2023 €
Materiële vaste activa					
<i>Inventaris</i>					
Festival Management Software	26-9-2018	3.482			3.482
Wandbank/banken/lichtrail	19-4-2019	2.286			2.286
Decoratie festival	11-6-2022	16.008			16.008
		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>
Totaal materiële vaste activa		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>
Totaal vaste activa		<u>21.776</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>21.776</u>

Stichting Oranjewoud Festival te Heerenveen

Afschrijvingen

Afschrij- vingen tot 01-01-2023	Afschrij- vingen 2023	Afschrij- ving desin- vesteringen	Afschrij- vingen t/m 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2023	Residu- waarde	Afschrij- vingsper- centage
€	€	€	€	€	€	%
3.017	465	-	3.482	-	-	20,00
1.712	457	-	2.169	117	-	20,00
3.113	5.337	-	8.450	7.558	-	33,33
<u>7.842</u>	<u>6.259</u>	<u>-</u>	<u>14.101</u>	<u>7.675</u>	<u>-</u>	
<u>7.842</u>	<u>6.259</u>	<u>-</u>	<u>14.101</u>	<u>7.675</u>	<u>-</u>	
<u>7.842</u>	<u>6.259</u>	<u>-</u>	<u>14.101</u>	<u>7.675</u>	<u>-</u>	

3.2 Jaaropstelling omzetbelasting

		2023	
		€	€
Boekjaar: 2023			
BTW nummer: 823145554B01			
<i>Omzet</i>			
Omzet hoog	1a	123.231	25.878
Omzet laag	1b	170.714	15.364
Omzet nultarief of niet bij u belast	1e	757.797	
Verschuldigde omzetbelasting			<u>41.242</u>
<i>Voorbelasting</i>			
Voorbelasting	5b	<u>161.368</u>	<u>161.368</u>
Te ontvangen omzetbelasting	5g		<u>-120.126</u>
<i>Afdrachten omzetbelasting</i>			
1e kwartaal		-18.801	
2e kwartaal		-73.181	
3e kwartaal		-16.717	
4e kwartaal		<u>-11.049</u>	
			<u>-119.748</u>
Suppletie omzetbelasting 2023			<u><u>-378</u></u>
			<u>31-12-2023</u>
			€
Balanspost omzetbelasting			
Omzetbelasting laatste periode			-11.049
Omzetbelasting suppletie			<u>-378</u>
			<u><u>-11.427</u></u>

3.3 Bestuursverslag

oranje
woud
festival

Bestuursverslag 2023

Inhoud

Oranjewoud Festival 2023	3
1. Activiteiten	4-7
2. Publiek	7-12
3. Impact & betekenis	12-16
4. Overige stakeholders	17
5. SWOT	17-19
6. Organisatie	19-21
7. Financiën	22-25
Appendix A - Codes	26-31
Appendix B - Publicaties	32-37
Fotoverslag	38-56
Jaarrekening	
Verantwoording 2023 (FPK)	
Controleverklaring	
Prestaties	
Speellijst	
Akkoordverklaring RvT	

Oranjewoud Festival 2023

De elfde editie van Oranjewoud Festival was de eerste waarin Corona geen bewuste rol meer speelde maar achter de horizon van onze gedachten was verdwenen als een onwerkelijke droom. Toch waren de gevolgen niet zo snel verdwenen als onze aandacht. Hogere productiekosten, tekort aan personeel en afwachtend publiek waren stille getuigen van de pandemie die het dagelijkse leven tot in ver in 2022 had beheerst.

Het festival daarentegen was een feest vanaf het moment dat The King's Singers de eerste noten zongen tot de laatste noten die trompettist Eric Vloeimans uitblies. Daartussen konden 12.500 bezoekers genieten van een zeer uiteenlopend programma: van speels en toegankelijk tot prikkelend en avontuurlijk. De samenwerking met Museum Belvédère, partner van het eerste uur, kreeg een volkomen nieuw gezicht doordat het fungeerde als epicentrum van de programmalijs *Expedition Zone*. Dat werd qua inhoud en publieke belangstelling een succes en krijgt een structureel karakter. Een andere grote wijziging was de opname van *De Kinderproeftuin* in het hoofdprogramma als vierde programmalijs *Family Zone*, inclusief eigen programmeurs. Ruim 2.000 individuele kinderen bezochten het.

Als organisatie waren wij opgelucht en opgetogen dat wij een van de aandachtspunten van de vorige evaluatie grotendeels hadden weten op te lossen, namelijk de overbelasting van ons eigen personeel. Daarentegen viel een bezwaarprocedure die gestart is door een kritische natuurorganisatie ons zwaar, ondanks dat wij alle ecologische screenings, tot en met stikstofdepositie en geluidsbelasting, met vlag en wimpel hadden doorstaan. Wij blijven ons niettemin bewust van onze verantwoordelijkheden en de kwetsbaarheid van het parklandschap dat ons, de uitvoerenden en het publiek onverminderd blijft inspireren.

1. ACTIVITEITEN

Oranjewoud Festival wil laten zien, horen en voelen dat klassieke muziek springlevend is. Het zet zich op uiteenlopende manieren in om het genre actueel en relevant te houden in de 21e eeuw. Het festival presenteert klassieke muziek in een zo breed mogelijk spectrum, van traditioneel tot vernieuwend. Met het ontwikkelen van nieuwe formats, het geven van (compositie)opdrachten en het aangaan van (co)producties initieert het festival nieuwe ontwikkelingen. Musici, makers en jong talent worden gestimuleerd nieuwe programma's en voorstellingen te creëren en hun grenzen te verleggen. Ook wordt publiek verleid nieuwe ontdekkingen te doen.

Achterzijde

Aan de voorkant is Oranjewoud Festival een feest waar een breed publiek zich thuis voelt: van klassieke-muziek liefhebbers en culturele avonturiers tot gezinnen met kinderen. Het verbindt hoge kwaliteit met lage drempels en draagt eraan bij Friesland cultureel op de kaart te zetten. Zo draagt het bij aan de aantrekkelijkheid van de regio voor zowel inwoners als bezoekers uit binnen- en buitenland. Aan de achterkant investeert het festival in educatie- en participatieprojecten. Daarmee wil Oranjewoud Festival een bescheiden maar wezenlijke bijdrage leveren aan een hechte samenleving.

PROGRAMMA

Het festivalprogramma blijft zich continu ontwikkelen en verdiepen. Juist vanwege de rijkdom en veelkleurigheid was er vanuit het publiek behoefte aan verheldering. Dat is als volgt gebeurd. Na de succesvolle edities van *De Kinderproeftuin* in 2019, 2021 en 2022 is dit deel opgewaarderd tot het hoofdprogramma. Dat kent daarmee vier programmalijnen, naast *Festivalhart de Proeftuin*:

1. Family Zone
2. Play Zone
3. Comfort Zone
4. Expedition Zone

Samen omvatten zij een breed en gevarieerd palet van klassieke en aan klassiek verbonden muziek voor jong en onervaren bezoekers tot kennerspubliek en alles daartussenin. Elke lijn heeft een vaste locatie in

Parklandschap Oranjewoud: De Proeftuin, Family Zone en Play Zone in de historische Overtuin, Comfort Zone in de voormalige moestuin van Landgoed Oranjewoud en Expedition Zone verspreid over het hele gebied met Museum Belvédère als epicentrum.

FESTIVALHART DE PROEFTUIN

Festivalhart de Proeftuin vormt het begin-, middel- en eindpunt van elk festivalbezoek - een knooppunt waar makers, musici en publiek van de verschillende programmalijnen samenkomen. Het programma bestaat uit voorproefjes van het hoofdprogramma van die dag, getiteld *Pieces of Today*, afgewisseld met optredens van semi-klassieke bands, zoals het piepjonge **Trio Nyala**, de wereldgeoriënteerde **Arifa** met *Danubian Voyage* die oude muzikale tradities uit het Midden-Oosten en de Balkan vermengt met jazz en hedendaagse geïmproviseerde muziek, en de Surinaamse jazzband **Fra Fra Sound**. **Under the Surface** trad op met werken van het nieuwe album *Miin Triuwa*, mijn trouw, gezongen in het Oudnederlands. Noemenswaardig is het optreden van het **Subito Trio**, winnaar van de ArtEZ Oranjewoud Proeftuin Prijs 2023 die in samenwerking met ArtEZ University of Arts tot stand kwam. Het geheel werd gepresenteerd door violist en presentator **Emma van der Schalie**.

FAMILY ZONE

De voormalige *Kinderproeftuin* is een kindermuziekfestival met een groot aantal activiteiten en voorstellingen en een speciale focus op nieuwe muziek. Drie dagen lang konden een kleine tweeduizend kinderen zich bezighouden met het componeren van een opera, het bouwen van (elektronische) instrumenten, het creëren van kunstwerken en het ontdekken van instrumenten. Vanwege de belangrijke plek die *Family Zone* binnen het festivalprogramma inneemt, zijn componisten **Anne-Maartje Lemereis** en **Remy Alexander** aangesteld als programmeurs onder supervisie van de artistiek directeur. Een andere structurele wijziging betreft de horizontale programmering die zich elke dag herhaalt. De ochtenden en middagen staan in het teken van tal van interactieve workshops voor kinderen tussen 3 en 13 jaar, gebundeld onder de noemer *ActiviteitenParade*. Dat bestaat uit: *DageraadKoor* (dagopening met zingen voor jong en oud), *Het Eiland Amadeo* (interactieve klankspeelinstallatie van het Belgische **Amadeo Kollektif**), *AvonturenBos* (wandelroute in het park met muzikale opdrachten), *NotenKrakers* (samen bouwen aan een kunstwerk), *HandsOn* (instrumenten leren kennen door erop te spelen), *PeuterKlanken* (muziek, dans en luisterspel voor peuters), *UitvindersLab* (bouwen van zelfbedachte instrumenten),

RanjaZangeres (sopraan deelt zingend limonade uit voor dorstige kelen), *FlitsOpera* (een muziekvoorstelling bedenken, schrijven, componeren en repeteren), *MusicFactory* (met de instrumenten uit het *UitvindingsLab* muziek componeren), *TakkeMuziek* (natuurgeluiden maken met materialen en instrumenten uit de natuur), *KakofonieOrkest* (samen een muziekstuk maken dat als voorprogramma dient van de familievoorstelling), *Finale* (dagafsluiting met gastoptredens door musici uit andere programmajnen, presentaties door kinderen en de dagpremière van *FlitsOpera*).

Tussen het ochtend- en het middagprogramma vonden wisselende familievoorstellingen plaats dat als rustpunt fungeert: acteur **Frank Groothof**, pianist **Pauline Post** en fluitist **Ingrid Geerlings** speelden in *Douwe, de duivel en zijn ouwemoer*. *De Wraak van Lorre* werd uitgevoerd door het **Epos Ensemble** en de groep **But What About** speelde *Just Press Play* waarin de kinderen het spelverloop bepaalden door te bewegen.

Het Festival als Klaslokaal

De ochtend voor het festival vond op dezelfde locatie *Het Festival als Klaslokaal* plaats, een speciaal voor basisschoolkinderen uit groep 6 en 7 aangepast programma van de *Family Zone* en sinds 2022 een vast onderdeel van het gemeentelijke cultuurmenu. Uitgangspunt is dat de festivalopzet een speelse en ongedwongen leeromgeving vormt die eenvoudig kan worden gekoppeld aan de vele relevante leerdoelen die horen bij muziekonderwijs. Net als in 2022 deden zes scholen mee met ca. 180 kinderen.

PLAY ZONE

De programmajijn *Play Zone* betreft concerten die vanwege hun speelsheid en toegankelijke karakter voor een breed publiek aantrekkelijk zijn. Daartoe behoren cross-overprogramma's, multidisciplinaire programma's, soms muziekvoorstellingen met een komische ondertoon. Er is altijd sprake van een verbinding met klassieke muziek. **The King's Singers** verzorgden het openingsconcert met een programma rond vogels, van *The cuckoo and the pear tree* van Ligeti, *Trois beaux oiseaux du Paradis* van Ravel en *Pilons l'orge* van Poulenc tot *Blackbird* van de Beatles of *The Phoenix and the Turtle* van Huw Watkins. **Artvark, Matangi & Pitou** traden samen op met nummers als *Give Me A Glass*, *Debt of a Lover* en *Stay* van Pitou, maar ook van *Gymnopédie nr. 1* van Erik Satie, *Summa* van Arvo Pärt, *Babooshka* van Kate Bush. **Three X** gaf een soort varietéprogramma met klassiekers en circusachtige acts. Met *The Past Is Unpredictable*, *Only The Future Is Certain* vermengde Vuma **Levin Quintet & AM.OK** de Zuid-Afrikaanse inheemse

cultuur en de West-Europese jazztraditie. **Peter Beets & New Jazz Orchestra** lieten in hun jazz invloeden van Franse componisten als Saint-Saëns, Debussy en Ravel doorklinken. Noemenswaardig zijn verder optredens door **Rastrelli Cello Quartet**, klezmerklarinetist **Giora Feidman**, **Cor Bakker**, die de zieke **Mike Boddé** verving en **Hermine Deurloo**. *FEIER/FIRE* over de parallellen in kunst, muziek en maatschappij nu en 100 jaar geleden, uitgevoerd door het **Berlage Quartet** en zangers **Karin Strobos** en **Martijn Cornet**, ging tijdens het festival in première. Het festival werd afgesloten met **Eric Vloemans'** funky slotconcert *Hotspot*.

COMFORT ZONE

De programmajijn *ComfortZone* bestaat uit concerten die de klassieke concertpraktijk volgen. De natuurlijke setting maakt het voor nieuw publiek toegankelijker. Vaak staan werken uit de klassieke canon op de lessenaars. [Download het programmaboek van Comfort Zone >](#)

Concerten binnen deze programmajijn betroffen het **Chianti Ensemble** met de pianokwintetten van Fauré en Korngold, het **Isabelle van Keulen Ensemble** dat Bach (de *Aria* uit de *Goldberg-varianties* en *Concert voor twee violen, strijkers en basso continuo in d klein, BWV 1043*) en Piazzolla vertolkte (*Camorra*, *Introducción al ángel*, *Milonga del ángel* en *Muerte del ángel*, *Resurrección del ángel*). Het **Quatuor Ebène** speelde *Säkulare Suite* van Richard Dubugnon, *Strijkkwartet Nr. 1* van Ligeti en besloot met Ravels *Strijkkwartet*. Het *Zonsopkomstconcert* werd dit jaar gegeven door het jonge **Viride Kwartet** met op het programma *Strijkkwartet nr. 2 in a klein, opus 13* van Mendelssohn en *Strijkkwartet in G groot, opus 76 nr. 1 (Erdödy)* van Haydn. Cellist **Harriet Krijgh** en pianist **Magda Amara** vertolkten werken van Bach (*Cellosuite nr. 3 in C groot BWV 1009*), Messiaen (*Louange à l'éternité de Jesus* uit *Quatuor pour la fin du temps*) en tot slot de celloversie van Francks *Sonate in A*. Pianist **Jonathan Fournel**, winnaar van het Koningin Elisabeth Concours 2021 in Brussel trad op met *Mozarts Sonate nr. 14 in b klein, KV 457*, Francks *Prélude, Fugue et Variation de Sonate nr. 1, opus 1* van Brahms. Deze editie waren er opnieuw *Salons* waarbij muzikale optredens werden gecombineerd met diepte--interviews. Tijdens de ene Salon trad **Matangi** op met werken rond het thema Vrijheid, waaronder *Icon* van Valentin Silvestrov, *Strijkkwartet nr. 13 in Bes groot, opus 130 (Presto en Cavatina)* van Beethoven en een deel uit *Strijkkwartet nr. 16 in Es groot, KV 428 (Andante)*, Schuberts *Quartettsatz in c klein, D. 703* en *Three Pieces for Clarinet* van Stravinsky. Gast was schrijver en ex-Guantanamo-Bay-gevangene **Mohamedou Ould Slahi Houbeini**. Bij de tweede

Salon speelde **Calefax** delen uit *Dreigroschen-Suite* van Weill, *Préludes* van Debussy, *In de mist* van Leoš Janáček, *Hot Music* van Schulhoff en een deel uit *An American in Paris* van Gershwin. Gast was componist **Joël Bons**. Gastheer van beide Salons was **Pieter van der Wielen**, die de ernstig zieke **Jellie Brouwer** verving.

In het kader van jong-talentontwikkeling trad cellist en winnaar van het Nationaal Cello Concours 2022 **Stefano Bruno** op met werken van Kodály en Brahms. In samenwerking met het Schiermonnikoog Festival had het festival voor het eerst een *Oranjewoud Festival Prijs* uitgereikt aan de jonge Turkse pianist **Salih Can Gevrek**. Hij trad op met een Rachmaninov-programma.

EXPEDITION ZONE

Voor het eerst werd inhoudelijk samengewerkt met Museum Belvédère die het epicentrum vormde van de *Expedition Zone*. De tijdelijke expositie van het museum had als thema *Als de Dood* en het festival plaatste daar zijn perspectief tegenover. Daarnaast is een steeds terugkerend thema cultuur in harmonie of botsing met natuur. Het programma was verdeeld in buiteninstallaties, binnen-installaties en concertvoorstellingen.

[Download het programmaboek van Expedition Zone >](#)
[Zie ook Genreontwikkeling, pagina 13 >](#)

Binneninstallaties

Het speakerbloembed *Zzooem!* die componist **Mayke Nas** in 2022 had gecreëerd voor in een kas, had een nieuwe plek gevonden in de oostelijke vleugel van het museum onder de titel *All Eyes Are You*, daarbij refererend aan de verantwoordelijkheid die de mens draagt voor het herstel van de afgenomen biodiversiteit, een gevolg van menselijk handelen. De jonge Iraanse componist en kunstenaar **Setareh Nafisi** vierde de herverbintenis tussen publiek en maker na Corona met *re:Connect*, een installatie waarin zij muziek, dans en beeldende kunst combineert. In dezelfde vleugel etaleerde kunstenaar/instrumentenbouwer **Rob van den Broek** *My Mother's Coffin*, een kist van afbreekbare, natuurlijke materialen waar hij zijn moeder na haar overlijden in zou begraven, *Message in a Bottle* over de verwerking van verlies, het percussie-instrument *EVA* (geboren uit de klankstaaf van Adams Percussion) en het 'cellokwartet' *Melting Pot*. In de westvleugel konden bezoekers getuige zijn *Vers la Lumière* van componist **Miranda Driessen**, een werk samengesteld uit veldopnames die zij gedurende een heel Coronajaar had gemaakt, gecombineerd met beelden van filmmaker **Toon de Zoeten**, geprojecteerd op semitransparante doeken. Tot slot was er de eerste proefopstelling van *Virtual Tactility* van **Robin Coops** waarin hij de digitale wereld met de

fysieke wereld wil verbinden als onderdeel van een talentontwikkelingstraject van Station Noord, waarbij het festival en het Noord Nederlands Orkest optreden als zijn begeleiders.

Buiteninstallaties

Jurjen Alkema en **Andrea Dröes** hadden een nieuwe plek ingericht voor de voltooide versie van *[tik]* dat in 2022 als pilot is ontwikkeld in opdracht van het festival. In een geometrisch raster van 6 x 8 bomen hingen 48 houten tikkende kastjes die een immersieve 2D-compositie lieten horen, waarbij afstandenreeksen fungeerden als toonladders en harmonieën. Een paar honderd meter verderop was een ander opdrachtwerk van **Miranda Driessen** te horen, *Sanctuary of Sound*, een 72 uur durend werk voor acht windharpen dat tijdens de uitvoering ca. 400 keer worden gestemd en in of uit de wind gedraaid. De resulterende harmonische wisselingen volgden een schema dat is gebaseerd op het plastische getal van priester en architect Dom Hans van der Laan. Ter voorbereiding op de voorstelling *De Roep van de Semantron* kon het publiek met *Semantron Experience* proeven aan de bijbehorende installatie op het water van het kanaal.

Voorstellingen en concerten

De bijbehorende voorstelling betrof een locatiespecifiek werk van de Griekse componist **Aspasia Nasopoulou**, een werk voor saxofoonkwartet en twee slagwerkers dat reflecteert op de aanwezige cultuur (het neo-barokke museumpark, symbool voor de controle van de mens op de natuur) versus de natuur en dwingt de bezoeker beter te luisteren naar de omgeving. Uitvoerenden waren **Maat Saxophone Quartet** en slagwerkers **Agostinho Sequiera** en **Natalia Alvares-Arenas**. Tijdens de openingstijden van het museum kon publiek tijdens een viertal presentatieconcerten kennismaken met individuele leden van het **Atlas Ensemble** en hun instrumenten. Deze werden per groepje gepresenteerd op grond van verwantschap: de pipa uit China, de ud uit Iran en de tar uit Azerbeidzjan als tokkelinstrumnten; de kamancha uit Iran en de erhu uit China als strijkers; de Syrische qanun en de Chinese zheng als getokkelde lieren en tot slot de Indiase sarangi en de Turkse kemençe die eveneens worden gestreken. Daarmee werd vooruitgelopen op de wereldpremière van *283 Strings* op de laatste festivaldag die **Joël Bons** in opdracht van het festival schreef. Het is de eerste van drie opdrachten die deel uitmaken van een driejarig traject die moet uitmonden in een Atlas Orkest. 's Avond klonk in het museum *Under Many A Star* door sopraan **Elisabeth Hetherington** en pianist **Paolo Gorini**. Op het programma stond *Apparition* van George Crumb, *Folk Songs* van Britten

en de première van *Night (e)scape* voor stem, elektronica en piano van Gorini zelf. Cellist **Maya Fridman** en 'geur-jockey' **ODO7** verzorgden een geurconcert met nieuwe muziek. Op het repertoire stonden *Spell Cycle* van Wilma Pistorius, *Reið-Hagall-Bjarkan* van Fjóra Evans, *Tuusula* van Bryce Dessner, *Aether* van Maya Fridman, *Stars* van Maurizio Bignone, *Kol Nidrei* van Mohammed Fairouz en (als enige 20e-eeuws werk) *The Song of Songs* van Karen Tanaka. **Cora Burggraaf** sloot haar meerjarige nieuwemakerstraject af, dat zij onder begeleiding van het festival had doorlopen, met de preview van de door haar bedachte en geregisseerde voorstelling *Coming of Age*. Thema was de ouder wordende stem, vergankelijkheid en de waarde van ouderdom. Zangeressen **Elena Vink**, **Lucia Meeuwssen** en **Hebe Dijkstra** zongen werken van Mozart, Weill, Bizet en Saint-Saëns en acteerden daarbij. Ver weg, achter in de Overtuin, werd tweemaal *De Folly* uitgevoerd, een absurdistische voorstelling die videokunstenaars **Paul en Menno de Nooijer** en gitarist **Izhar Elias** maakten rond alternatieve waarheden waarbij het festival als coproducent optrad. Naast de beroemde *Folia* klonken *Pavane et Gaillarde des Bouffons* van P. van der Pahliesen, *Cantabile* van Paganini, *Electric Counterpoint* en *Nagoya Guitars* van Steve Reich, *Ständchen* van Schubert, *Fandango* van Boccherini, *Folia 1 en 2* van Luc Houtkamp, *The insects are coming* van Chiel Meijering, *Capriccio* van Luigi Legnani, *Di tanti regi e popoli* van Rossini en delen uit de eerste *Carmen Suite* van Bizet.

Sociaal-maatschappelijke activiteiten

Participatie betekent voor ons dat iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen in geïsoleerde posities. Na enkele jaren afwezigheid was het **Onbeperkt Ensemble** opnieuw te gast op het festival. Deze groep bestaat uit professionele musici en mensen met een verstandelijke beperking, geleid door muziektherapeut Stephan Mooibroek. Hij opereert vanuit de visie dat muzikale expressie een universeel talent is, los van fysieke en mentale capaciteiten.

2. PUBLIEK

De samenwerking met Marco van Es (Mes Cultuurmarketing) is het tweede jaar ingegaan. Met de learnings van het vorige festival heeft Marco in nauw overleg met de artistiek en zakelijk directeur het marketingplan geactualiseerd om de eerder uitgezette marketingstrategie verder uit te voeren. De vorige jaar nieuw aangestelde collega Suze Bonnema is eerder ingestapt voor de ondersteuning en bovendien benoemd tot hoofd ticketing, wat de samenwerking extra ten goede kwam. Daarnaast heeft een student van ArtEZ Zwolle een stage van 200 uur gedaan bij marketing & communicatie.

DOELSTELLINGEN

De inzet van de marketing was gericht op de volgende doelen:

1. Online en offline zichtbaarheid en branding van het festival;
2. Kaartverkoop van de concerten in de Comfort Zone, Play Zone en Expedition Zone;
3. Publieke belangstelling voor Festivalhart de Proeftuin en de Family Zone ;
4. Geografische spreiding van het publiek (een stijging van 40% naar 50% landelijke kaartkopers)

STRATEGIE & ACTIVITEITEN

Zichtbaarheid

Verheldering

Een van de belangrijkste conclusies na Oranjewoud Festival 2022 was dat het festival veel baat zou hebben bij een verheldering: een heldere opzet betekent dat ook heldere communicatie mogelijk is. Zo is ervoor gekozen om de Kinderproeftuin om te dopen tot Family Zone en deze een volwaardige programmalijn te maken naast de Comfort Zone, Play Zone en Expedition Zone. De Proeftuin is omgedoopt tot Festivalhart de Proeftuin, het knooppunt van het festival. En de verschillende programmalijnen hebben een vast podium gekregen. Volgens deze opzet is ook de nieuwe website vormgegeven. Deze is op in de week voor de start van de kaartverkoop op 1 maart live gegaan.

[Bezoek de website >](#)

Festivalbeeld

Vanuit de gedachte dat het publiek zich een beter beeld kan vormen van het festival op basis van de prachtige foto's die in de loop der jaren tijdens het festival zijn gemaakt, is ervoor gekozen verschillende foto's te gebruiken als beeld voor het festival. Deze beelden benadrukken de deels avontuurlijke, deels speelse programmering in Parklandschap Oranjewoud. De foto's zijn gebruikt in de verschillende uitingen, zoals op de website, posters, flyers en advertenties.

Media

Oranjewoud Festival was goed zichtbaar in de landelijke en regionale media. Voorafgaand aan het festival waren vooraankondigingen in o.a. diverse lokale bladen, de Leeuwarder Courant, NRC Handelsblad en de agenda's van diverse dag- en weekbladen. Op NPO Radio 4 is aandacht besteed aan het festival in Podium (NTR). Op televisie zorgden de medewerking van artistiek directeur Yoram Ish-Hurwitz aan het programma 'Op & Ut' en een radioreportage van Omroep Fryslân voor een goede regionale zichtbaarheid.

Net als voor de vorige edities hebben we een radiospot ingezet voor de landelijke promotie. Dit jaar kozen we voor twee verschillende spots met de vaste voice-over, gericht op kaartverkoop voor Comfort Zone, Play Zone en Expedition Zone en op sfeer en zichtbaarheid voor Festivalhart de Proeftuin en de Family Zone. Deze spotjes zijn in de 10 dagen direct voorafgaand aan het festival uitgezonden op NPO Radio 1 en 4.

Op zaterdag 27 mei was de NTR aanwezig op het festival om opnames te maken van verschillende concerten op het Salon Podium (*Comfort Zone*) en het FB Oranjewoud Paviljoen (*Play Zone*). Aanvullend maakte presentatrice Beitske de Jong korte reportages. Uit deze opnamen en reportages is een avondvullende uitzending van *Het Avondconcert* samengesteld die werd uitgezonden op zondag 4 juni. Verder was gedurende het gehele festival een cameraploeg aanwezig om een meerjarige documentaire te maken van het grote project met het Atlas Ensemble.

Gedurende het festival en na afloop verschenen recensies in De Volkskrant en de Leeuwarder Courant (zowel verslagen in de krant als online). Zie appendix: Pers. Dit jaar vond geen kapitalisatie via een knipseldienst plaats van de mediawaarde van alle free publicity.

Kaartverkoop

Offlinecampagne

Voor de offlinecampagne zijn flyers, posters, advertenties en dagprogramma's met plattegrond ontwikkeld. Na de ervaringen van vorige editie hebben we ervoor gekozen wel een aantal artiesten en concerten van tevoren bekend te maken, maar geen voorverkoop te doen. Op 1 maart startte de kaartverkoop voor hele festival op onze nieuwe, verhelderde website. Vanaf de start van de kaartverkoop voor het complete programma zijn flyers en A2 posters verspreid in Friesland en Groningen. Drie weken voor het festival startte een A0-campagne in Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland en Groningen en verscheen opnieuw een uitgebreide bijlage bij de VPRO Gids. Daarnaast heeft de Rabobank opnieuw een lezersaanbieding gedaan.

Cross-marketing

Via een prettige samenwerking met SPOT Groningen / De Oosterpoort & Stadsschouwburg werd de zogenaamde 'Oranjewoud Express' gecontinueerd: bezoekers van SPOT konden een dag-arrangement boeken voor het festival, waarbij ze zelf konden kiezen welke concerten ze bezochten. Inmiddels zijn afspraken gemaakt met Schouwburg De Harmonie in Leeuwarden om in 2024 een soortgelijke activiteit te organiseren. Gedurende het jaar gebruiken wij onze nieuwsbrief om bepaalde klassieke programmaonderdelen bij SPOT te belichten. De intensieve samenwerking met Museum Belvédère heeft ook op het gebied van marketing & communicatie geleid tot een mooie samenwerking en het wederzijds delen van ieders bijdrage aan het festival. Tenslotte hebben we met diverse culturele instellingen, festivals en partners zoals het Schiermonnikoog Festival, de Cello Biënnale, New Music Now, de Nationale Violconcoursen en Arcadia berichten uitgeruild in nieuwsbrieven en/of social media.

Advertenties

Het offline advertentiebeleid was gericht op zowel de regionale media (diverse Friese huis-aan-huiskranten in combinatie met redactionele aandacht, de theaterbrochure van SPOT Groningen, Leeuwarder Courant, een cultuur- en uitjesmagazine gericht op Heerenveen en Friesland Post) als ook op de landelijke bladen met een in cultuur geïnteresseerde achterban (o.a. bijlage VPRO Gids en de seizoensrubriek in Trouw). Een speciale lokale en regionale campagne is mede mogelijk gemaakt door een mooie samenwerking met Mediahuis Noord, die niet ingezette advertentieruimte ter

Een van de twee affichevarianten

Omslag VPRO-gidsbijlage mei 2023

beschikking stelde voor Oranjewoud Festival.

Onlinecampagne

Voor de onlinecampagne is stevig ingezet op Facebook, Instagram en Google (zowel het Grants-programma als met een betaald account). Op basis van een contentplanning is op de diverse kanalen een uitgekiende mix van berichten gepost, zowel organisch als betaald. Ten opzicht van vorig jaar is een goede stap gemaakt: er werden meer en betere posts geplaatst en de toevoeging van reels en stories hebben voor veel extra bereik gezorgd. Voor de drie gehanteerde doelgroepen (traditioneel klassiek, culturele avonturiers en families met kinderen tot ca. 12 jaar) zijn aparte trailers gemaakt. De betaalde campagne vond plaats in twee fasen: een klein deel rond de start van de kaartverkoop, het grootste deel vanaf ca. 5 weken voorafgaand aan het festival. Net als in de afgelopen jaren is hierin intensieve samenwerking aangegaan met Tomorrowmen (voorheen Pixl), een extern bureau gespecialiseerd in online marketing. Zij zetten niet alleen de gemaakte teasers in, er werden verder pre-rolls

op YouTube ingezet, gebruik gemaakt van Instagram Stories, organische posts geboost en de events gepromoot. Ten slotte is een succesvolle retargetting-campagne ingezet.

Informerend bestand publiek

Het bestaande publiek is vanaf het begin van de kaartverkoop op 1 maart maandelijks op de hoogte gehouden van de programmering, leuke weetjes en bijzondere feiten rondom Oranjewoud Festival 2023. Een nieuw mailingsysteem zorgde voor beter opgemaakte en dus beter leesbare nieuwsbrieven die beter gelezen werden en voor meer kaartverkoop zorgden. In april en mei is de intensiteit van de nieuwsbrieven opgevoerd naar tweemaal per maand. Het percentage geopende brieven lag onveranderd boven de 57%, met uitschieters naar 67%, terwijl er nauwelijks afmeldingen plaatsvonden. In mei is een aantal eerdere bezoekers van jaarlijks terugkerende concerten (denk aan het Zonsopkomstconcert en het openings- en slotconcert)

dat nog geen kaarten had gekocht via een aparte emailing benaderd. Daarnaast is een algemene emailing verstuurd naar bezoekers van vorige jaren die nog geen kaarten hadden gekocht. Deze mailings hebben goede resultaten opgeleverd en extra impulsen opgeleverd bij de kaartverkoop. De servicemails die we dit jaar voorafgaand aan het festival met het nieuwe mailingsysteem verstuurd, kenden een openingspercentage boven de 90%.

Vrienden

Een speciale groep vaste bezoekers betreft de Vrienden van Oranjewoud Festival. De Vrienden zijn via een aantal speciale mailings extra geïnformeerd. Ze zijn uitgenodigd voor een speciale bijeenkomst voor de Vrienden in februari waar de aanwezigen getraakteerd werden op een exclusief concert door de jonge pianist Shane van Neerden en bovendien een presentatie kregen over het festivalprogramma en een preview van de nieuwe website. Daarnaast zijn de Vrienden uitgebreid geïnformeerd over hun privilege om als eerste kaarten te mogen bestellen en over een speciaal Vriendenconcert op het festival.

In goed contact met het bestuur van de Vriendenvereniging is de wervingscampagne voor nieuwe Vrienden anders vormgegeven dan voorgaande jaren. De bestuursleden zijn zonder vaste plek op het festival de wachtrijen langsgedaan, wat tot ruim 20 nieuwe aanmeldingen heeft geleid.

Proeftuinen

Omdat het al jaren als festivalhart functioneert, heeft de Proeftuin een nieuwe naam gekregen: Festivalhart de Proeftuin. De opzet is gelijk gebleven: een combinatie van diverse podia, de barren en foodtrucks, het uitgebreide kinderprogramma van de Family Zone én het mooie weer zorgden dit jaar voor een gezellige drukte in De Overtuin. Net als vorig jaar is een aparte campagne gevoerd voor festivalhart de Proeftuin en de Family Zone (voorheen de Kinderproeftuin). Offline vond deze plaats via flyers en de scholen die deelnamen aan het educatietraject 'Het Festival als Klaslokaal', online via onze eigen nieuwsbrief en social media, via vermeldingen en win-acties op de platforms als Kidsproof Fryslân en via een online advertentiecampagne.

Om toegang te krijgen tot Festivalhart de Proeftuin moest het publiek ouder dan 18 jaar een festivalbandje kopen à € 5,00 per dag (met uitzondering van vrijdag). Hiermee vragen we een bijdrage voor het grote culturele aanbod plus aankleding/inrichting in de Proeftuin die eerder om niet werd aangeboden. Net als voorgaande jaren was voor bezoekers tot en met 18 jaar de toegang tot Festivalhart de Proeftuin en de Family Zone gratis. Voor deze groepen

gold dat ze voor aanvang een festivalbandje bij de kassa konden ophalen.

RESULTATEN

Kwantitatieve resultaten

Kaartverkoop

De ambitieuze doelstelling van de kaartverkoop is niet helemaal behaald. De verschuiving in de geografische spreiding is ook niet volgens doelstelling behaald, maar kan verklaard worden door het mooie weer en het grote succes van de campagne voor Festivalhart de Proeftuin en de Family Zone. Gezinnen met kinderen uit de regio kwamen in groten getale. De resultaten mogen dan minder zijn dan gepland, in absolute zin werden alle records gebroken. De opbrengsten uit kaartverkoop zijn ..% hoger dan in 2022. De recette oversteeg daarmee zelfs die van editie 2018 toen het festival deel uitmaakte van Leeuwarden-Friesland Culturele Hoofdstad van Europa 2018 en een lengte had van tien dagen.

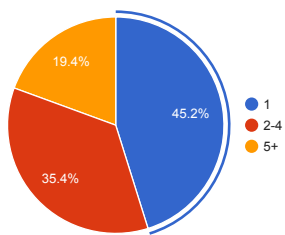
Dagkaarten

We hebben de vorig jaar gedane pilot met een beperkt aantal dagkaarten (passe-partouts voor alle concerten op een dag) niet gecontinueerd. De dagkaarten waren uiteindelijk te moeilijk in overeenstemming te brengen met het systeem van kaarten verkopen per concert; er moesten voor allerlei concerten stoelen beschikbaar worden gehouden voor de dagkaarten, terwijl het allerminst zeker was dat al deze stoelen ook bezet zouden worden.

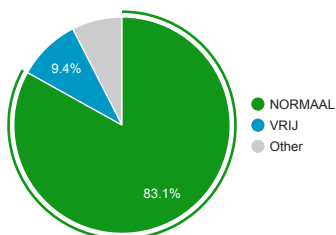
Cijfers

In totaal heeft het festival 12.000 bezoekers getrokken, waarvan ruim 2.000 jonger dan 19 jaar. Omdat veel bezoekers meerdere voorstellingen bezocht, ligt het aantal bezoeken aan het festival veel hoger, op 27.925. Het aantal kinderen dat de Family Zone bezocht was overweldigend: er werden in totaal 1.900 festivalbandjes aan kinderen uitgereikt en de 1.000 gedrukte Parade Passen (vorig jaar Kinderproeftuin Paspoorten) zijn allemaal uitgegeven. Van de geregistreerde kaartkopers was ca. 60% afkomstig uit Friesland en Groningen. Ruim 63% was voor het eerst op het festival, ruim 40% kocht z'n kaartjes in de week voor het festival, 13,2% zelfs op de laatste dag voor het festival begon. Ca. 36% kocht kaarten voor meer dan een concert of voorstelling en 35% van de geregistreerde bezoekers was tussen 27 en 60 jaar (van ruim 23% is geen leeftijd bekend).

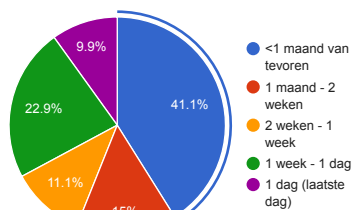
1669 klanten, 940 nieuw, 0 klant+

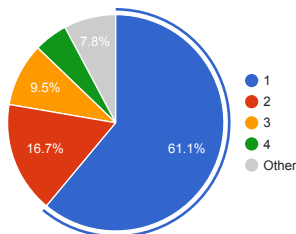
Prijssoorten

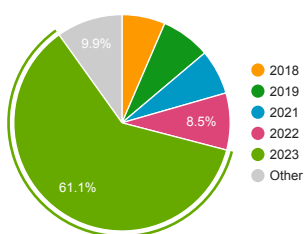
Moment van aankoop

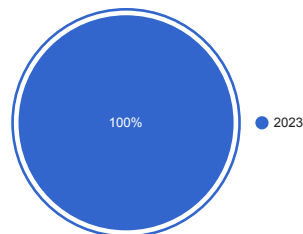
Loyaliteit in jaren

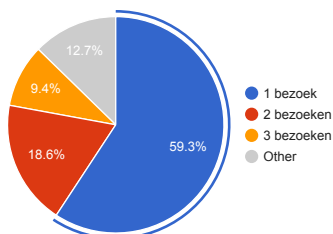
Eerste bezoekjaar

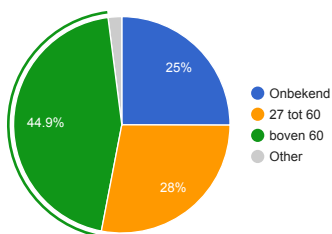
Laatste bezoekjaar

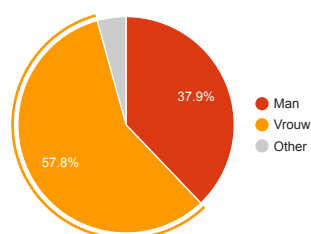
Bezoeken per klant

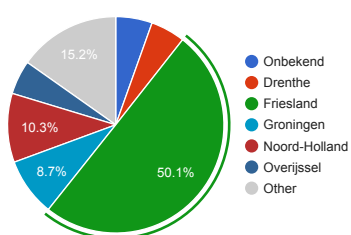
Leeftijd bezoekers

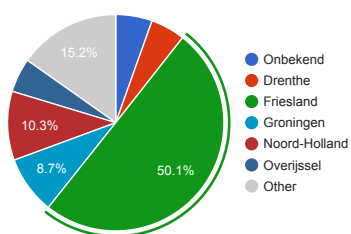
Geslacht

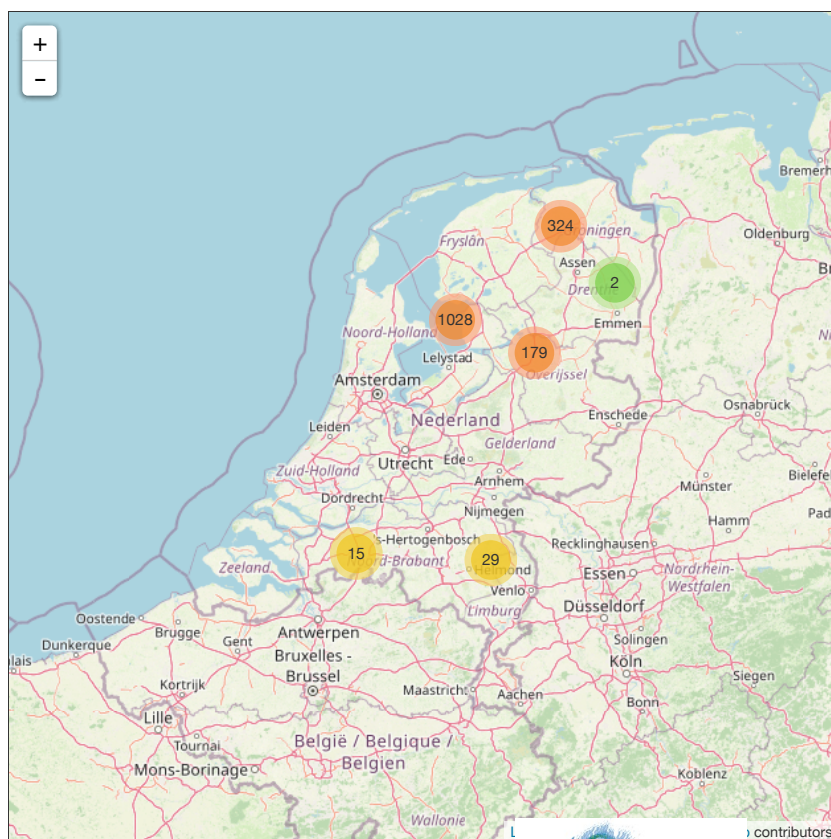
Herkomst

Herkomst gedetailleerd

Geografische Spreiding (bezoekers uit NL)

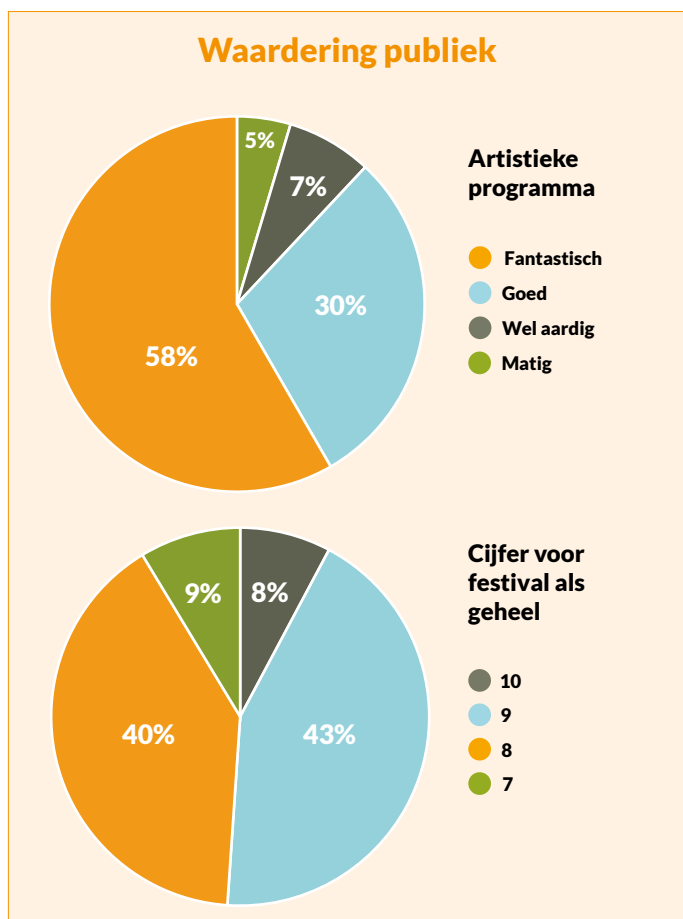

Social media

Met een vergelijkbaar budget als afgelopen jaar hebben we online ook weer heel veel mensen bereikt: vanuit de Meta-advertenties (Facebook en Instagram) hadden we ruim 1,2 miljoen vertoningen (vorig jaar ca. 525.000 in de vier weken voorafgaand aan het festival), met 12.355 klikken op de advertenties (vorig jaar 12.822 in totaal). Vanuit de Google Grants campagne zijn in totaal 1.397 klikken gekomen, vanuit de betaalde campagne nog eens 5.254. Onze conclusie is dat de advertenties en trailers de doelgroep aanspreken. Ook is de betrokkenheid bij de advertenties en trailers hoog, er wordt veel gereageerd in de vorm van likes, opmerkingen en delen.

Kwalitatieve resultaten

Zie hoofdstuk 3 (Impact & betekenis)

3. IMPACT & BETEKENIS

Oranjewoud Festival is van grote betekenis voor het dorp, de gemeente en de provincie. Ook landelijk laat het zich moeilijk vergelijken met andere klassieke-muziekfestivals. Het festival presenteert cultuur van internationaal niveau en actuele waarde aan uiteenlopende doelgroepen van verschillende leeftijden, het genereert inkomsten en branding van lokale en regionale horeca-ondernemingen, het zorgt voor werkgelegenheid van zelfstandigen in de culturele sector en wakkert lokaal en provinciaal toerisme aan. Met de educatieve activiteiten weet het festival nationale expertise te koppelen aan lokale fijnmazigheid en kinderen van diverse achtergronden te enthousiasmeren met en voor cultuur. De belangrijke rol die natuur inneemt, biedt kansen om publiek bewust te maken van haar schoonheid en kwetsbaarheid. Tot slot zorgen de verschillende sociaal-maatschappelijke projecten voor inclusie en diversiteit.

De belangrijkste positieve effecten worden hieronder uitvoeriger belicht, namelijk:

- Publiek
- Genreontwikkeling
- Sociaal-maatschappelijk domein

PUBLIEK

Exit-poll concertbezoekers

Tijdens het festival kregen bezoekers van de betaalde concerten bij binnenkomst een scheurstrookje uitgereikt waarmee zij hun waardering voor het concert konden geven door middel van een cijfer van 1 tot 5. Gemiddeld heeft 66% van het publiek na afloop van de concerten een scheurstrookje ingeleverd, waarvan 58% het concert waardeerde met een 5 (fantastisch), 30% met 4 (goed), 7% met 3 (wel aardig), 4% gaf aan dat het concert tegenviel, 1% vond het slecht en 1% had geen mening.

Vragenlijst bezoekers betaalde concerten

Van alle bezoekers aan het hoofdprogramma hebben we twee dagen na afloop van het festival 681 personen uit het kaartverkoopsysteem benaderd om deel te nemen aan de publieksenquête. Zij kregen een e-mail met de vraag een korte enquête over het festival in te vullen. Deze enquête heeft 246 respondenten opgeleverd. De enquête bestond uit negen gesloten en twee open vragen. Bij enkele vragen bestond de mogelijkheid om een korte toelichting te geven, bijvoorbeeld hoe men de optredens in De Proeftuin

beoordeelde, het aanbod eten en drinken, de concertlocaties buiten Festivalhart de Proeftuin, klantgerichtheid en bereikbaarheid. Veel van de respondenten hebben een toelichting gegeven op de antwoorden. Dit geeft een goede indruk van de festivalbeleving en veel tips en tops. Een vraag was gericht op dit jaar voor het eerst ingevoerd beleid: betaald parkeren. De belangrijkste conclusies zijn:

- Van de respondenten bezocht bijna 20% het festival voor de eerste keer.
- Het festival wordt gemiddeld beoordeeld als goed tot zeer goed (ruim 40% beoordeelde het festival als geheel met een acht, ruim 43% met een negen en bijna 7,7% met een tien), gemiddeld een 8,5.
- Bijna 90% vond het geen probleem of terecht om een klein bedrag voor het parkeren te betalen.
- Ruim 22% heeft tijdens het festival kaarten of extra voor concerten of een festivalbandje gekocht.
- Met name de aankleding en sfeer in de Proeftuin, de nieuwe website, bereikbaarheid en klantgerichtheid werden heel goed beoordeeld.
- Voor een aantal mensen bleek het moeilijk om overzicht krijgen over wat er waar speelt tijdens het festival. De rokende barbecue en prijzen van de horeca werden regelmatig genoemd als verbeterpunten.
- Als hoogtepunten werden vooral genoemd: de algehele sfeer en de concerten van het Atlas Ensemble, het Isabelle van Keulen Ensemble, het Berlage Kwartet, het Ebène Kwartet en het slotconcert met Eric Vloeimans. Dat laatste concert werd ook vaak als tegenvallend genoemd (o.a. door het ontbreken van de bankjes), samen met het concert van Giora Feidman.

GENREONTWIKKELING

Onderdeel van de missie om klassieke muziek levend en actueel te houden is het herdefiniëren en ontwikkelen van het genre. Oranjewoud Festival doet dat onder meer door het geven van een groot aantal compositieopdrachten en het doen van onderzoek naar de eigenschappen en expressiemogelijkheden van locatiemuziek. Beide worden mede mogelijk gemaakt door een extra subsidie die Oranjewoud Festival ontvangt van het FPK binnen de regeling Reeks compositiebijdrage. Daarnaast geeft het festival opdracht tot de ontwikkeling van locatiespecifieke projecten.

A. Compositieopdrachten (verbindingen)

- **283 Strings (Joël Bons)** – Atlas is een meerjarig project in samenwerking met het Atlas Ensemble en Joël Bons, bestaande uit drie compositieopdrachten, uitmondend in een werk voor Atlas Orkest dat

in juni 2025 in première gaat tijdens de NTR ZaterdagMatinee in het kader van Holland Festival. In 2023 voltooide Bons de eerste opdracht voor strijkers en tokkelaars. Het resultaat was een werk in tien delen: *Rug 1 for Yuji*, *283 Strings*, *Rug 2 for Elshan* en een zevendelige *Suite (Catch, Spring, Chat for Yasamin & Elcin, Dance for Xixu & Liangzi, Ditty for Jiemin & Neva, Trrr en Chase)*. Registraties hiervan zijn te zien op oranjewoudfestival.nl/atlas-2023

283 Strings van Joël Bons

- **re: Connect (Setareh Nafisi)** – *re-Connect* bestond uit een installatie van veertien deuren, opgesteld in een cirkel. De deuren verbinden binnen met buiten en brengen anderen in contact met onze ruimte. In elke deur is een instrument verwerkt dat speciaal voor dit project is ontworpen en gemaakt. Door het geluid te verkennen via de installatie raken bezoekers verbonden met de uitvoerders, met elkaar en met de ruimte om hen heen. Deze ‘deurinstrumenten’ creëren zo een speels maar betekenisvol ontmoetingspunt. Op vier momenten gedurende de dag vindt een uitvoering plaats door een danser en een slagwerker die de installatie tot leven wekken

B. Compositieopdrachten (locatiemuziek)

Van locatiemuziek is sprake als er een inhoudelijke verbinding is tussen locatie en muziek waardoor deze een onlosmakelijk geheel vormen. In tegenstelling tot locatietheater en landschapskunst staat locatiemuziek nog in de kinderschoenen. Parklandschap Oranjewoud omvat tientallen inspirerende binnen- en buitenlocaties die zich bij uitstek lenen voor onderzoek en experiment op dat gebied. In 2023 betrof dat de volgende compositieopdrachten:

- **De Roep van de Semantron (Aspasia Nasopoulou)**
– Eeuwen geleden gingen de bewoners van het landgoed op zoek naar een nieuwe verhouding tussen mens en natuur. Zij kozen aanvankelijk voor een barokke benadering, waarin de mens heerst over de natuur. Het neobarokke museumpark verwijst ernaar, maar becommentarieert het ook, zoals met een eigenwijs meanderend paadje, dat de geometrische vlakken doorsnijdt. *De Roep van de Semantron* gaat over het balanceren van de tegenstrijdigheden die mens, techniek en natuur met elkaar verbinden. In opdracht van Oranjewoud Festival schreef de Griekse componist Aspasia Nasopoulou *De Roep van de Semantron*, een locatiespecifiek werk voor saxofoonkwartet en twee slagwerkers met deze gegevens als uitgangspunt.
- **Sanctuary of Sound (Miranda Driessen)** – Op een weiland ten noordoosten van Museum Belvédère creëerde componist Miranda Driessen een compositie voor acht windharpen en passanten. Het werk had een totale tijdsduur van 72 uur. Het begon op vrijdag 26 mei 2023 om 16.30 uur en eindigde op maandag 29 mei op exact hetzelfde tijdstip. Gedurende de compositie worden de windharpen een veertientallen malen verstemd waardoor ze steeds andere akkoorden vormen. Samen met de wind vormt dat de compositie. Om de tijdstippen te bepalen waarop gestemd werd, liet Driessen zich leiden door het plastische getal van de 20e-eeuwse architect en Benedictijner monnik Dom van der Laan. De passanten waren musici van Maat Saxophone

Quartet die op enkele momenten vijf tot tien minuten overgeven aan het akkoordspectrum dat door de wind aan de installatie wordt ontlokt.

- **All eyes are on you (Mayke Nas)** - Tijdens corona vormde een volkstuin een soort veilige haven voor voormalig Componist des Vaderlands Mayke Nas. Na de aanschaf van een macrolens, ontsloot de wereld van de insecten zich voor haar ogen. Tegelijk werd zij zich pijnlijk bewust van de kwetsbaarheid van de insectenpopulaties, gezien de voortdurende afname aan biodiversiteit. In opdracht van het festival creëerde Mayke Nas in 2022 *Zzzoom!*, een installatie en compositie ineen die de insecten als startpunt nam. Het werd een soort bloembed bestaande uit 27 speakers op rond draaiende steeltjes. Zowel de speakers zelf als de motortjes die de steeltjes aandrijven brengen geluid voort. Deze geluiden vormen de bouwstenen voor de compositie. *All eyes are on you* is een vervolg hierop. Het vormt een speels kijk- en luisterspel waarbij de speakertjes lijken te dansen en bijna iets menselijks krijgen.
- **[tik] (Jurjen Alkema en Andrea Dröes)** - Kunstenaarsduo Jurjen Alkema en Andrea Dröes brachten de natuur en cultuur met elkaar in dialoog met *[tik]*, een locatiecompositie en lichtkunst ineen dat zowel de chaotische als geometrisch geordende eigenschappen van de natuur hoor- en zichtbaar maakt. De installatie bestond uit 48 mechanische eikenhouten kastjes die geluid en licht produceren. Voor de compositie van de installatie lieten ze zich inspireren door de locatie. De

plattegrond van het veld met bomen is een grid van 8 x 6 punten die allemaal als individuele geluidsbron kunnen fungeren. Hierdoor kunnen zij geluid rond laten reizen door de installatie. Het geometrische veld met bomen is een intrigerend contrast tussen natuur en cultuur, tussen chaos en structuur, tussen ritmische en organische vormen. Het publiek kan zich vrij bewegen door de installatie en er plaatsnemen. Vervolg op [tik] uit 2022.

C. Locatiespecifieke projecten

- **Virtual Tactility (Robin Coops)** – In een wereld die steeds meer digitaliseert en na een tijd van sociale afstand is de thematiek van het lichaam, en de aanraking in relatie tot technologie actueler dan ooit. De technologie staat in zijn projecten echter altijd in dienst van het verhaal. Het lichaam en de stem zijn voor hem de kernelementen van waaruit hij werkt en die in dialoog gaan met deze technologie. Met Virtual Tactility gaat Coops op zoek naar het tactiele van muziek en beeld binnen virtuele werelden. Coops is een regisseur en componist van immersieve opera's en andere muziek-gedreven werken. De afgelopen jaren is hij zich, naast opera's, films, en theatrale concerten, steeds meer gaan verdiepen in digitale kunst van websites, waaronder virtual reality en augmented reality.
- **De Folly (Paul en Menno de Nooijer, Izhar Elias)** – Voorstelling met muziek, decor en projecties met als onderwerp echte waarheden, nepkunst en andersom. Centraal daarin staat de folly achterin de Overtuin. Follies zijn fantasiegebouwtjes die puur voor de lol werden neergezet in 19e-eeuwse tuinen door adel en rijkelui. Tijdens *De Folly* ziet en hoort men meerdere gitaristen variaties spelen op de *La Folia*, een van de beroemdste en oudste thema's in de Europese muziek, en andere muziek. Al snel is het niet meer duidelijk naar welke werkelijkheid het publiek eigenlijk kijkt, welke gitarist echt is en welke nep.

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK

Met de aanstelling van een Coördinator Diversiteit & Inclusie in 2022 (per 1 januari 2023 onder de naam Medewerker Participatie) toonde Oranjewoud Festival de ambitie om zich te ontwikkelen tot een plek waar iedereen zich thuis kan voelen. Net als het overdacht ontwikkelen van de relatie met ons bestaande publiek, willen wij ook met onze nieuwe relaties in de rol van vrijwilliger, medewerker, publiek en sociale

samenwerkingspartners, een verbinding aangaan die gebaseerd is op onderling vertrouwen en betrokkenheid. Het is voor zowel het festival als betrokkenen een nieuwe manier van samenwerken, en daarmee een leerproces. Het bouwen aan een stevig netwerk kreeg in 2023 een enthousiast vervolg. Waar het in 2022 bleef bij kennismakingsgesprekken met diverse partners was in 2023 vaker sprake van een concrete activiteiten:

Vouchers

Oranjewoud Festival wil financieel toegankelijk zijn voor iedereen. Entree voor *Festivalhart de Proeftuin* en de *Family Zone* is gratis voor bezoekers tot en met 18 jaar en € 5 voor volwassenen. Meegebrachte eet- en drinkwaren zijn bovendien toegestaan. Een gezin met twee volwassenen kan dus al voor € 10 euro een dag lang genieten van de muziek op het Proeftuin Podium, de programmering van de *Family Zone* en de mooie omgeving. Voor losse kaarten voor *Play*, *Comfort* en *Expedition Zone* betalen kinderen van 4 t/m 18 jaar slechts € 2,50 en ontvangen bezoekers van 19 t/m 30 jaar 50% korting op de normale prijs. Ondanks dit laagdrempelige prijsbeleid is een bezoek aan Oranjewoud Festival voor sommigen financieel toch niet haalbaar. In samenwerking met Voedselbank Heerenveen hebben wij daarom dit jaar vouchers uitgedeeld bij een van de ophaalmomenten van de lokale voedselbank. Deze vouchers konden bij festivalkassa worden omgewisseld voor een compleet bezoek voor een volwassene. Inbegrepen waren de toegang tot *De Proeftuin*, een concertkaart naar keuze en twee drankjes naar keuze. De distributie en verzilvering van de vouchers was simpel en vereiste geen online handelingen. Dit kwam de toegankelijkheid ten goede. De persoonlijke contactmomenten boden bovendien de mogelijkheid informatie te verstrekken en vragen te beantwoorden. Deze aanpak zorgde voor meer dan een verdubbeling van het aantal ingeleverde vouchers ten opzichte van vorig jaar.

Vrijwilligers voorafgaand aan het festival (aankleding)

Evenals vorig jaar, hebben we ook weer gekeken of we decoratiemateriaal konden laten maken door sociale partners. Dit kwam dit jaar wat later op gang, waardoor helaas niet alle partners van vorig jaar weer betrokken konden worden. Wel hebben we wederom met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in Drachten samengewerkt op dit vlak. Daarnaast hebben we twee nieuwe partners betrokken: Alliade (locatie Middelsehiem) en de creatieve club van de Popup in Heerenveen.

Vrijwilligers tijdens festival: een nieuwe focus

Participatie via sociale partners in cijfers

Vouchers voor gratis entree	37
Vrijwilligers voorafgaand aan festival (aankleding)	29
Vrijwilligers tijdens festival	55
Vier het Leven	14
Vleugels voor Vleugels	40
Proefteam	17
Totaal aantal participanten	192

Dit jaar wilden wij ook tijdens het festival mensen uit het sociale domein als vrijwilliger aan ons binden. Dit is vooral gelukt met mensen met een migratieachtergrond. Voorafgaand aan het festival is de Medewerker Participatie langs geweest bij inburgeringsschool Stavoor, de cursus Empowerment bij Re-Care en het Digitaalhuis in de bibliotheek. Hier heeft zij verteld over het festival en welke taken er te doen zijn als vrijwilliger. Ook via het COA is opnieuw gezocht naar nieuwe vrijwilligers. Deze aanvraag is uitgezet bij alle opvanglocaties (vorig jaar bij slechts een). Ook dit resulteerde in meer respons. Naast een persoonlijke aanpak, was het ook belangrijk om andere belemmeringen te ondervangen, bijvoorbeeld door persoonlijk vervoer het uitnodigen van het hele gezin van de vrijwilligers voor het festival. Het is dit jaar gelukt 55 mensen met een migratieachtergrond als vrijwilliger bij het festival te betrekken. Dit deden zij bovendien met veel plezier, getuige de positieve reacties die we kregen. Ten opzichte van vorig jaar is dat een mooi resultaat.

Vier het Leven

Met Stichting Vier Het Leven is een arrangement samengesteld voor ouderen. Deze stichting organiseert vervoer en begeleiding door vrijwilligers zodat ouderen die eenzaam zijn of andere drempels ervaren om van cultuur te genieten toch dit soort uitjes kunnen (blijven) doen. Omdat de Friese tak van deze stichting nog weinig ervaring heeft met bezoeken van openluchtfestivals, is dit jaar een proef gedaan met een kleine groep. Ondanks productionele uitdagingen heeft de groep het bezoek aan Oranjewoud Festival als zeer positief ervaren en gaven zij aan dit zeker voor herhaling vatbaar te vinden. Volgend jaar gaat de stichting dit arrangement daarom provinciaal aanbieden.

Vleugels voor Vleugels

Vleugel voor Vleugels is een insectenhotel, gemaakt van een oude concertvleugel, aan ons voor dit doel geschonken door Piano's Maene en zichtbaar opgesteld

bij de druk bezochte ingang van De Proeftuin tijdens het festival. Hiermee vraagt het festival op een ludieke manier aandacht voor biodiversiteit. De vleugel is door leerlingen van VMBO Aeres in Heerenveen omgebouwd tot insectenhotel, onder leiding van onze ecooloog Gerard Tamminga. Hoewel deze jongeren het festival niet zelf hebben bezocht, was het mooi om te merken dat dit wel gespreksstof opleverde bij zowel de jongeren zelf als bij de docenten en leidinggevenden van de school. Met Aeres gaan we daarom volgend jaar kijken hoe wij deze samenwerking kunnen uitbreiden. De vleugel, die in een Groningse tuin overwintert, kan dan ook verder worden bewerkt.

Naast *Vleugels voor Vleugels* doneert het festival jaarlijks aan de Bijenvereniging Oranjewoud. Hiermee worden de kosten vergoed van het tijdelijk verplaatsen van de bijenkasten vanuit de Overtuin en kan de vereniging een bloemenlint inzaaien in de Overtuin.

Proefteam

Oranjewoud Festival streeft ernaar een inclusief festival te zijn dat niemand buitensluit, ongeacht afkomst, opleidingsniveau of sociaal-maatschappelijke positie. Wij zijn ons niet altijd bewust van drempels die sommige mensen beperken om van het festival te kunnen genieten. Om inzicht te krijgen in onze blinde vlekken hebben wij dit jaar een zogeheten Proefteam opgericht, bestaande uit minima en mensen met een migratieachtergrond. Het team werd gevraagd verborgen drempels in kaart te brengen. Op deze manier zijn o.a. het prijsbeleid, de communicatie en de programmering onderzocht. Dit leverde nieuwe inzichten op, waarmee wij in 2024 aan de slag gaan. Het volledige onderzoeksverslag is op aanvraag beschikbaar.

Conclusie

Zoals hierboven beschreven, verkeren wij in een leerproces. Deze is zowel interessant als uitdagend; interessant omdat wij daadwerkelijk tegen blinde vlekken aanlopen waar wij van kunnen leren; uitdagend omdat het opbouwen van relaties en opdoen van kennis ook dit jaar meer tijd en geld vroeg dan verwacht. We zullen het onderwerp participatie een nog stevigere plek in de begroting moeten geven met de posten als vrijwilligersvergoeding, vervoer crew en backstagecatering. De medewerker Participatie moet een eigen budget krijgen in 2023 en eerder en beter aangehaakt zijn bij productionele zaken maar ook bij de programmering. Dat laatste biedt interessante mogelijkheden voor verdere vervlechting tussen aanbod en diversiteit en inclusie.

4. OVERIGE STAKEHOLDERS

Oranjewoud Festival werkt met vele partijen samen, bijvoorbeeld op artistiek, facilitair en educatief gebied. Hieronder volgen de belangrijkste samenwerkingspartners tijdens editie 2023:

- **Station Noord** – Ontwikkelinstelling (BIS) die tot doel heeft het makersklimaat in de noordelijke regio te versterken en jonge makers helpt om zich te ontwikkelen. Samen met een groot aantal noordelijke partijen, waaronder NITE (Noord Nederlands Toneel en Club Guy & Roni), Oerol en het Noord Nederlands Orkest is Oranjewoud Festival vaste partner.
- **Arcadia** - ondersteuning Atlas Project
- **Stichting Atlas Ensemble & Co.** - ondersteuning en klankbord Atlas Project
- **Noord Nederlands Orkest** - Partner bij begeleiding talentontwikkelingstraject Robin Coops
- **Schiermonnikoog Festival** - Samenwerking jong talent
- **Cello Biennale** - Samenwerking jong talent
- **ArtEZ** - Samenwerking jong talent
- **Keunstwurk** - Samenwerking jong talent
- **November Music** – samenwerkingspartner met o.a. *All Eyes Are On You* en andere of toekomstige nieuwe muziekprojecten
- **Caleidoscoop, COA, Talant, Wender, Friesland College, RondomZorg** (zie boven)
- **Museum Belvédère** – inhoudelijke en facilitaire samenwerking.
- **Staatsbosbeheer**, landgoedeigenaren, erven Overtuin, gemeente Heerenveen – facilitaire samenwerking
- **Pieter Jan Struik**, combinatiefunctaris cultuur van de gemeente Heerenveen – intermediair primair onderwijs voor het project Het Festival als Klaslokaal.
- **Parkhotel Tjaarda** – facilitaire samenwerking (backstage, inclusief catering)
- **Omrin** – afvalverwerkingsbedrijf, samenwerking op het gebied van verduurzaming
- **SPOT Groningen** - Samenwerkingspartner De Salon, cross-marketing en busexcursie
- **Stichting Julia Jan Wouters** is begunstiger van het eerste uur, **Stichting FB Oranjewoud** is founding partner, **Zwanenburg Projecten** is een belangrijke lokale sponsor, evenals **Rabobank Heerenveen – Zuidoost Friesland** (vermindert steun vanaf 2023)
- Landelijke fondsen als **Fonds21** (tweejarige ondersteuning), **Sena** (driejarige ondersteuning), **Cultuurfonds, Dioraphte, Zabawas** en **Nico Nap Foundation**.

5. SWOT

Intern

Sterktes

- De artistieke inhoud/het sterke artistieke profiel,
- De locatie,
- Een sterke positionering/reputatie in de sector,
- De opgedane ervaring,
- Verheldering van het festival, de website en de communicatie is een goede stap,
- Het groeiende (inter)nationale netwerk,
- Draagvlak in de regio,
- Goed werkgeverschap (fair pay),
- Veel betrokken vrijwilligers,
- De steeds sterkere inbedding en samenwerkingen in de regio,
- De meerjarige financiering door de overheden,
- Een betrokken team.

Zwaktes

- Relatief veel regionale bezoekers,
- Geografische ligging, publieksbereik rest van Nederland,
- Tekort aan overnachtingsmogelijkheden in de onmiddellijke omgeving,
- Aandeel publieksinkomsten,
- Communicatie met publiek (en upsell) tijdens het festival,
- Afhankelijkheid van het weer,
- Afhankelijkheid van veel verschillende grondeigenaren,
- Ondanks medewerker participatie en beleid op diversiteit is hier nog veel werk te doen,
- Sponsorinkomsten.

Extern

Kansen

- Opvolgers van LF2018, LF2028/Arcadia, met (inter)nationale kansen op gebied van publiek en samenwerkingen,
- De profilering van het festival als makersfestival door samenwerkingen met diverse regionale en landelijke partners,
- Er is groeipotentieel voor publiek (vier programmaliijnen met verschillende doelgroepen),
- De media weten ons steeds beter te vinden voor goede samenwerkingen,
- Voorhoede en voortrekkersrol in de

- genreontwikkeling locatiemuziek,
- Voorhoede en voortrekkersrol in de genre-ontwikkeling locatiemuziek,
- Ontwikkeling van educatie activiteiten,
- De ontwikkeling van een gebiedsvisie voor Oranjewoud,
- Ecologische footprint verkleinen.

Bedreigingen

- Afhankelijkheid van Staatsbosbeheer en andere grondeigenaren,
- Afhankelijkheid van het ‘broedseizoen’, nieuwe omgevingswetten,
- Ingediend bezwaarschrift door kleine groep omwonenden,
- De coronapandemie blijkt niet een korte, tijdelijk crisis voor de culturele sector, maar een factor waar wij voorlopig rekening mee moeten houden,
- Het grote aanbod aan culturele events in Nederland en daarmee samenhangend de strijd om publiek, media-aandacht en financiën,
- Medewerkers zijn allemaal zzp'ers en daarmee samenhangend de continuïteit van de organisatie,
- We hebben voor een groot deel van het programma te maken met een vergrijzende doelgroep.

Strategische opties

Uit de confrontatiematrix komen de volgende strategische opties:

- Het artistieke profiel heeft een positieve invloed op

het bezoekerspotentieel en de bereidheid van media en andere organisaties tot samenwerking, zowel in de regio als landelijk,

- De voortrekkersrol in de genre-ontwikkeling locatiemuziek en de vergroting van het (inter) nationale netwerk zorgen voor steeds interessantere partners, wat het artistieke profiel weer bevestigt,
- Het verkleinen van de ecologische footprint kan zorgen voor een positiever imago, in ieder geval in de eigen regio.

Let op!

- Het vergrijzende publiek kan minder goed uit de voeten op de locatie,
- Het gebrek aan overnachtingsmogelijkheden staat de groei van het festival in de weg (na 2025 komt er een Van der Valk Hotel in Oranjewoud; dat zou een zeer welkome aanvulling op het beperkte aanbod zijn),
- De afhankelijkheid van natuurlijke factoren als het broedseizoen en het weer zijn een bedreiging, maar deze zijn niet echt op te lossen.

Knelpunten

Met de groei en ontwikkeling van Oranjewoud Festival wordt de organisatie geconfronteerd met enkele knelpunten, te weten werkbelasting organisatie en druk op de omgeving.

Werkbelasting

Het artistieke profiel en de omvang van het festival

Confrontatiematrix

		Sterkten			Zwakten			
		1	2	3	1	2	3	
Kansen	1	Groeiend (inter)nationaal netwerk	++	+	++	++	--	+/-
	2	Draagvlak/inbedding in regio	++	++	+	+/-	+/-	+/-
	3	Relatief veel regionale bezoekers	+	+/-	+	+	+/-	+/-
	1	Tekort aan hotels in de omgeving	--	+/-	+	+/-	-/+	--
	2	Afhankelijk van het broedseizoen	--	+/-	-/+	+/-	-/+	--
	3	Afhankelijk van het weer	-	+/-	+/-	-	--	--
Bedreigingen	1	Sterk artistiek profiel	++	+	++	++	--	+/-
	2	Groeiend (inter)nationaal netwerk	++	++	+	+/-	+/-	+/-
	3	Draagvlak/inbedding in regio	+	+/-	+	+	+/-	+/-

zorgen voor complexiteit die op productioneel vlak soms tot problemen leidt. Tijdens de voorlaatste editie waren duidelijke tekenen van overbelasting van het organiserende team die in de laatste editie zijn aangepakt. Zo is de structuur van het festival verhelderd, zijn functieprofielen aangescherpt en is extra assistentie voor een aantal functies ingezet. Verder heeft het vragen van meer zelfredzaamheid van producerende partijen voorzichtigere resultaten opgeleverd. Waar het festival optreedt als creatief producent, is de productie ervan meer ingekapseld in het project en apart begoot, waardoor de algemene productie wordt ontlast.

Omgeving

Sinds 2016 werkt Oranjewoud Festival nauw samen met een ecooloog. Deze brengt jaarlijks de ecologische status van het festivalgebied in kaart, doet aanbevelingen met betrekking tot festivalactiviteiten en bepaalt strenge kaders waarbinnen activiteiten mogelijk zijn. Tijdens het festival is er sprake van voortdurende monitoring en na afloop volgt een ecologisch rapport. Ondanks deze zorgvuldigheid ervaart het festival tegendruk van enkele natuurorganisaties waaronder Staatsbosbeheer, Stichting Natuurbehoud Oranjewoud en privépersonen. Het streven is om in goed overleg te komen tot oplossingen die de natuurlijke belangen en de belangen zoals omschreven in hoofdstuk 3 in evenwicht brengt. Daarnaast wordt gewerkt aan een Beleidsplan Natuur & Milieu waarin de visie en het beleid op het gebied van duurzaamheid en het omgaan met de natuurlijke omgeving wordt vastgelegd. Zie ook [ornjewoudfestival.nl/natuur](https://www.ornjewoudfestival.nl/natuur)

6. ORGANISATIE

De overgang van editie 2022 naar editie 2023 was gelukkig minder hectisch dan het jaar daarvoor: begin september 2022 hadden alle evaluatiegesprekken plaatsgevonden, was de afrekening gereed en kon de directie (artistiek directeur Yoram Ish-Hurwitz en zakelijk directeur Dorien van Londen) zich volledig richten op 2023. De programmering was een heel eind op streek, fondsen konden worden aangevraagd en de eerste contouren van de nieuwe begroting kwamen in zicht. Ook dit jaar werkte de directie voortvarend door, van afronden naar opstarten, gesterkt door een aantal scherpe inzichten naar aanleiding van de goede evaluaties door zowel door het team als in kleiner verband. De twee belangrijkste inzichten waren:

1. *Meer helderheid in de communicatie van het programma*
2. *Meer handen aan boord om het werk te doen*

Om beide aanbevelingen optimaal te kunnen oppakken, heeft de directie besloten om zowel de omvang als het moment van de start van het kernteam te wijzigen. Het kernteam werd vorig jaar verkleind en bestond uit de directie, Enno Feenstra (hoofd algemene productie) en Marco van Es (hoofd marketing en communicatie). Dit kwartet startte op 1 september met de voorbereiding van het nieuwe festival en overlegde tot 1 januari 2023 eenmaal per maand fysiek in het Posthuis Theater in Heerenveen (waar de organisatie te gast is) en tweemaal per maand online. Deze voorbereiding met het kleine team richtte zich op een goede afstemming tussen programmering (artistiek directeur), huur locaties, financiën en organisatie (zakelijk directeur), bijtijds vastleggen materialen productie en techniek (hoofd algemene productie) en de stevige opdracht voor een meer heldere communicatie in 2023 (hoofd marketing & communicatie). Groot voordeel van op tijd starten als kernteam was zeker ook het bijtijds reserveren van benodigde materialen zoals tenten, vloeren, tafels etc. bij goede relaties van ons hoofd algemene productie. Zo werden wij niet op voorhand geconfronteerd met latere prijsstijgingen van 15 tot soms zelfs 25% procent. Het festivalteam (zie ook verder) sloot vanaf 1 januari 2023 aan.

Hieronder wordt de belangrijkste focuspunt voor de praktische organisatie 2023 toegelicht. Over het eerste inzicht is in voorgaande hoofdstukken uitgebreid terug te lezen hoe programmering en marketing & communicatie

hebben samengewerkt om het festival voor alle stakeholders, niet alleen voor het publiek, meer helderheid te geven. Of het nu gaat om een eenduidige benaming van de podia, heldere bewegwijzering, een nieuwe inrichting van de zones of de nieuwe website, er is een grote verbetering gemaakt zoals eerder beschreven en toegelicht.

Meer handen aan hetzelfde boord

Tijdens de evaluatie van Oranjewoud Festival 2022 werd vooral één ding volstrekt duidelijk: er waren te weinig mensen ingehuurd om het werk te doen. Daarbij kwam dat niet het volledige team topfit en volledig aanwezig was: tenminste drie leden van het festivalteam waren voor, tijdens en na Oranjewoud Festival ook nog met andere producties bezig. Dit was een onvermijdelijk en direct gevolg van de coronajaren: ZZP'ers probeerden schade van gemist werk in 2022 in te halen en namen alle klussen aan die op hun pad kwamen. Dat heeft aantoonbaar voor extra werkdruk gezorgd. Daarnaast hadden we in 2022 opnieuw last van slecht weer en dat drukt helaas extra op de festivalproductie, zeker tijdens de bouw en breek in slecht weer en met een onderbezetting. Tot slot was het aanbod in 2022 zeer gedifferentieerd en werd met name door makers die geprogrammeerd waren in de *Expedition Zone* veel van onze medewerkers gevraagd. Dit alles samen leerde ons dat er wat moest veranderen aan de organisatie voor, tijdens en na het festival. Een enorme opsteker bij deze opdracht was dat het festivalteam zonder uitzondering ongewijzigd aan boord wilde blijven – deze continuïteit is een belangrijke vorm van duurzaamheid. De zakelijk directeur heeft in het najaar op basis van de aanbevelingen het vertrouwde team uitgebreid en aangepast, waarbij dezelfde mensen werden gecontracteerd maar niet altijd met dezelfde opdracht. Naast het eerdergenoemde kernteam, gingen voor Oranjewoud Festival 2023 aan de slag:

- Margreet van Litsenburg als hoofd programmaproductie, laatste editie. Margreet zal voor de komende editie worden opgevolgd door Wiebe Kootstra, ook een zeer ervaren producent.
- Suze Bonnema als hoofd ticketing (opvolger van Afke de Jong) en wederom als assistent marketing & communicatie
- Afke de Jong als assistent hoofd algemene productie
- Marinda de Jong als zakelijk coördinator inclusief horeca (in plaats van hoofd horeca)
- Monique Jansma als coördinator vrijwilligers
- Anne-Maartje Lemereis en Remy Alexander als programmeurs van de *Family Zone*

- Marieke Jissink als medewerker participatie (eerdere functietitel coördinator Inclusie & Diversiteit gewijzigd)
- Thijs ten Berghe als hoofd facilitaire productie, als rechterhand van Enno Feenstra.

Samen met het kernteam werd het festivalthema voor 2023 aangevuld met een aantal coördinatoren voor en tijdens het festival:

- Sander Boonstra als coördinator hospitality
- Robin Bos, inhuur aankleding (m.n. hard zoals barren en borden)
- Vier! (Mieke de Braber en Rinnert Veldman), inhuur aankleding (m.n. soft zoals inrichting, bloemen, kussen, kleden etc.)
- Bernd Haberkotte als coördinator barren (inkoop, bevoorrading, personeel)
- Eva Oenema als coördinator catering backstage
- Daisy Polman als coördinator catering musici en vrijwilligers frontstage
- Ellen Seerden als coördinator pachters
- Trieneke Sminck als coördinator vervoer met als assistent Ivar Neushoorn
- Sanne Terpstra
- Ilona Wilbrink als coördinator kassa

Daar kwam inhuur productie tijdens het festival bij:

- Johan Koster, Erik Gutman en Sam de Jong (stagemanagers)
- Siegriet de Vries, Jetze Steensma, Bonne van der Wal, Hielke Mous, Thijs Wever, Olaf Hansson, Marc Blekkenhorst,

Tot slot voegden zich nog twee stagiaires zich het team waarmee het festivalteam op vol sterkte was:

- Suzanne Boer (voorafgaande aan het festival marketing & communicatie, tijdens het festival Hospitality)
- Danielle Simmeren (assistent zakelijk directeur)

In totaal werkte het festival voor 2023 met 2.0 FTE van 1 september tot 1 januari en van 1 januari tot 1 september 2023 met 2.9 FTE als het gaat om het complete festivalteam. Inhuur coördinatoren en productie vlak voor en tijdens het festival komt uit op een totaal van 108 dagen is ongeveer 0.8 FTE. Dat maakt 3.7 FTE in totaal. Hoewel wij in het voorgaande verslag van 2022 de inhuur naast het festivalteam niet als FTE hebben berekend, is het FTE aantal dit jaar relatief substantieel hoger. Dat is te verklaren door de extra inhuur coördinatoren en

productie. In hoofdstuk 7 (Financiën) kan men lezen wat dit heeft betekend voor de afrekening. Voor de organisatie van het festival heeft deze opzet volgens de doelstelling tot gevolg gehad dat de organisatie zowel in de pre- als postproductie uitstekend verliep. Veel vaker dan in voorgaande jaren was men zonder stress op tijd klaar met tevreden medewerkers en enthousiaste musici. Ook resulteerde dit beleid in wederom de toezegging van vrijwel het gehele team om volgend jaar weer van de partij te zijn. Alleen onze coördinator vervoer neemt afscheid. Wij gaan ervan uit dat we de komende editie met dezelfde mensen met minder uren dezelfde hoge kwaliteit kunnen bieden. Inhoudelijke, functionele wijzigingen zijn niet voorzien, met uitzondering voor de functie van zakelijk directeur en het aanbrengen van een aantal accenten:

Medewerker participatie

Oranjewoud Festival 2023 werkte wederom met Marieke Jissink, op wiens verzoek wij haar functietitel aanpasten van coördinator Inclusie en Diversiteit naar medewerker Participatie. Vanaf pagina 14 is een uitgebreid verslag te lezen over de impact en betekenis van de investering in deze functie.

Productie

De uitsplitsing van productie in algemeen en programma hebben we ook dit jaar doorgezet, en voegde aan het productieteam een hoofd facilitaire productie toe vanwege de te grote druk op hoofd algemene productie in 2022. Deze drie-eenheid is uitstekend bevallen en passen wij voor de editie in 2024 zeker weer toe.

Marketing

Marco van Es draaide zijn tweede festival en met succes. De noodzakelijk verheldering in communicatie heeft plaatsgevonden, een nieuwe website ging de lucht in en o.a. de groei in respons via social media groeide. Eén en ander heeft geresulteerd in een record aantal bezoekers (het bijzondere jaar 2018 uitgezonderd) in 2023. Zie verder onder marketing & communicatie, op pagina 7 en verder.

Raad van Toezicht

De stichting kent sinds oktober 2023 een Raad van Toezicht. De profielen van de vijf toezichthouders zijn cultureel (regisseur **Ira Judkovskaja**, voorzitter), financieel (**Ruud van Zuilen**, penningmeester), sociaal-maatschappelijk (opbouwwerker **Iqbal Aslam**), juridisch (advocaat **Wilko Jan Aardema**) en ondernemend (ondernemer **Piet Bandell**). Bij de samenstelling wordt ook gekeken naar een balans tussen lokale en (inter)nationale verbindin-

gen en diversiteit. Naar buiten toe treedt de raad op als ambassadeur van de stichting. De raad vergaderde in 2023 drie keer met de toenmalige directie en vele malen onderling als voorbereiding van het Raad-van-Toezicht-model. Het Bestuur en later de Raad van Toezicht draagt zoals te doen gebruikelijk een eigen verantwoordelijkheid voor het verzamelen van relevante informatie. Toezichthouders hebben een aanstelling voor maximaal twee termijnen van vier jaar. Een rooster van optreden is gepubliceerd op de website met aandacht voor continuïteit bij wisselingen. Vacatures worden openbaar gemaakt, o.a. via Culturele Vacatures en Colourful Jobs.

Bestuur

Het bestuur bestaat per oktober 2023 uit artistiek directeur-bestuurder **Yoram Ish-Hurwitz** en zakelijk directeur-bestuurder **Dorien van Londen**. Samen bepalen zij het strategische beleid met een zorgvuldige afweging van artistieke en zakelijke of interne en externe belangen. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de twee andere leden van het kernteam. Ish-Hurwitz nam in 2010 het initiatief tot het festival en heeft de volledige ontwikkeling en groei ervan helpen realiseren vanaf de eerste editie in 2012. Hij is verantwoordelijk voor de programmering, compositieopdrachten, projectontwikkeling en fondsenwerving. Van Londen (gestart in 2020) houdt zich bezig met de financiële bedrijfsvoering, sponsorwerving, organisatie, teamleiding en relatiebeheer, inclusief periodiek overleg met de (financiële) stakeholders. Ook de naleving van de gedragscodes wordt door haar bewaakt. Bestuursoverleg vindt tenminste tweewekelijks plaats met een schriftelijke verslaglegging.

Toepassing Wet Normering Topinkomens

Het bestuur en de directie zijn op de hoogte van de Wet Normering Topinkomens (WNT) en voldoen hieraan. De Raad van Toezicht is onbezoldigd. De honorering van zowel de zakelijk als de artistiek directeur-bestuurder ligt ruim onder de norm die hiervoor binnen de WNT geldt.

7. FINANCIËN

Inleiding

Een meerjarige aanvraagssystematiek wijst ons allen bij herhaling op het feit dat de wereld snel verandert. Van invloed op de huidige cijfers van Oranjewoud Festival (zowel op de begroting en de afrekening van de festivaleditie in 2023 als de jaarrekening van 2023) zijn niet alleen de coronajaren maar ook de oorlog in Oekraïne, hoge stroomprijzen, het tekort aan personeel en daarmee stijgende personele lasten, als ook politieke keuzes.

Risicomanagement

Stichting Oranjewoud Festival onderkent het bestaan van (gelimiteerde) risico's op strategisch en financieel vlak. Alle risico's zijn door stappen in het laatste jaar verminderd (zie ook bijlage Code Cultural Governance) waarbij het inhuren van een externe controller op basis van enkele uren per week het meest efficiënte instrument van ons risicomanagement is geweest. Het licht in lijn der verwachting dat controlling een vast onderdeel van ons financieel management zal blijven.

a. Strategische risico's

- *Afhankelijkheid subsidies* - Een aanzienlijk deel van de inkomsten bestaat uit subsidies. Voor de begroting van de editie 2024 maken subsidies van diverse overheden ongeveer 40% uit van de totale inkomsten.
- *Omgevingsfactoren* - Hierbij verwijzen we als voorbeeld naar de omstandigheden met een buitenfestival, organisatie in de natuur. Tevens kan een week van koud, regenachtig weer tijdens het festival een eenmalig, negatief effect hebben.
- *Afhankelijkheid aan sponsorgelden en private fondsen* - Als we een blik in de toekomst werpen, is het niet ondenkbaar dat vanwege het nieuwe politieke klimaat de afhankelijkheid aan inkomsten uit publiek (recette en horeca), sponsoring en bijdragen van private fondsen steeds verder zal toenemen. Deze veronderstelling is een van de belangrijkste overwegingen geweest van de huidige zakelijk-directeur om haar functie vacant te stellen voor een opvolger met een profiel die meer voor deze ontwikkeling is toegerust. Hierna volgen de belangrijkste risico's:

b. Financiële risico's

Bij financiële risico's gaat het om risico's met betrekking tot financiering, het financiële resultaat, de financiële stabiliteit van de Stichting:

- *Liquiditeitsrisico* - Dit is het risico dat over onvoldoende liquide middelen beschikt wordt om de lopende betalingen te kunnen verrichten. Vlottende activa gedeeld door vlottende passiva; ratio moet minimaal 1,31 zijn conform richtlijnen in het Handboek FPK. Per eind 2023 bedroeg deze liquiditeitsratio 3,67 dus ruim voldoende.
- *Solvabiliteitsrisico* - Bij het solvabiliteitsrisico is het risico dat de organisatie op korte- en lange termijn niet aan haar betalings- of aflossingsverplichtingen kan voldoen. Het eigen vermogen gedeeld door het vreemd vermogen; definitie in handboek FPK. Ratio moet minimaal 0,5 zijn. Per eind 2023 bedroeg deze solvabiliteitsratio 0,36, net iets minder dan voorgeschreven in het handboek. Wij verwachten dat deze ratio zal verbeteren in 2024, aangezien het vreemd vermogen zal afnemen door geplande activiteiten bij compositieopdrachten die vanuit vooruit ontvangen subsidies worden betaald.

c. Operationele risico's

Bij operationele risico's gaat het om onvoorspelbare gebeurtenissen op het gebied van onze interne processen, menselijke en technische tekortkomingen, denk bijvoorbeeld aan slecht functionerende software. Minder dan bij risico van omgevingsfactoren is het opbouwen van een eigen vermogen nodig om dit soort risico's af te dekken.

Vanwege onze eerder ervaring met fraude (een in 2022 gestolen pinpas) is de Stichting Oranjewoud Festival extra alert geworden en kent met alle betalingen ook een vier-ogen-systeem. Bovendien vinden alle betalingen sinds de overgang naar de Raad-van-Toezichtmodel plaats door het bestuur, in samenwerking met het financieel administratiekantoor. Voorheen gebeurde dat door de penningmeester binnen het voormalige Bestuursmodel. Daarnaast zal de nieuwe portefeuillehouder financiën van de Raad van Toezicht een intensieve samenwerking met de zakelijk directeur-bestuurder aangaan. Ook deze wijzigingen in het werkproces bieden een beter toezicht en controle.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2023

Algemeen

Het proces van afrekenen van het festival verliep dit jaar voorspoedig vanwege een aantal factoren, namelijk het aan boord zijn van een zakelijk coördinator, het voorspoedig toesturen van facturen door onze leveranciers (mede naar aanleiding van onze aangescherpte inkoopvoorwaarden) en door het

reserveren van een flink aantal uren direct na het festival door de zakelijk directeur. De afrekening werd de derde week van juli definitief opgesteld door directie met hulp van administratiekantoor Jonkers & De Jonge en kende een week later een goedgekeurde controleverklaring door YOUR Accountants.

De liquiditeit liet de weken na het festival helaas geen snelle betalingen van alle leveranciers toe. Omdat veel van onze fondsen pas uitkeren wanneer zij in bezit zijn van zowel de afrekening als het inhoudelijk verslag, wachtten sommige leveranciers langer op hun geld. Dit gebeurde uiteraard wel in goed overleg en na toestemming. Deze situatie is niettemin vervelend en levert veel spanningen op. Zolang de eigen inkomsten en daarmee het opbouwen van het eigen vermogen en daarmee de liquiditeit niet substantieel stijgen, blijft deze situatie zich echter voordoen. Bijtijds aanvragen van voorschotten fondsen staat ook voor 2024 geagendeerd, met als onderleggers een liquiditeitsplan en een verplichtingregister. Deze laatste is nieuw en een initiatief van de in 2023 gestarte controller Okke Snieders.

Het exploitatieresultaat van 2023 bedraagt € 5.540. Het eigen vermogen per eind 2023 bestaat uit € 41.557 aan algemene reserve en € 9.682 bestemmingsfonds. Hiervoor verwijzen wij naar 'Bestemming Resultaat' in de jaarrekening.

A. UITGAVEN

Personeel

Deze post liet bij de afrekening de grootste overschrijding van uitgaven zien. Waar wij in januari nog uitgaven van een voor editie 2023 begrote € 162.000, bleek dit bedrag gedurende de productieperiode onhoudbaar vanwege een groeiende vraag naar inhuur tijdelijk personeel vanuit het team tegen een bovendien steeds hogere vergoeding. Door aan deze verzoeken tegemoet te komen, heeft de zakelijk directeur een risico genomen. Met de overbelasting van de organisatie in 2022 in herinnering zag zij echter dat hierop bezuinigen een groter risico zou inhouden, waarbij de continuïteit van het team onder druk zou komen te staan. De bijna € 29.000 die voor editie 2023 extra is uitgegeven, is besteed aan inhuur van productiemedewerkers. Dat het resultaat in de jaarrekening beter is, komt omdat wij de COVID-19-reserve à € 43.635 hebben ingezet ter afdekking van de personele lasten. Wij zijn ervan overtuigd dat de professionele bezetting, zowel kwalitatief als kwantitatief, en het mooie weer hebben geresulteerd in mogelijk de beste festivaleditie tot dusver. Dit kan zijn vruchten afwerpen in de toekomst, niet alleen vanwege een duurzaam personeelsbestand maar ook vanwege

positieve aandacht van sponsors waarin wij ons nu al mogen verheugen. Hoe dit zich vertaalt naar harde resultaten zal editie 2024 moeten uitwijzen.

Programmering

Ook dit jaar werd mede dankzij regelingen van het Fonds Podiumkunsten zoals de Meerjarige Festivalsubsidie, de Reeks Compositieopdrachten, Nieuwe Makers Regeling met een extra jaar voor Cora Burggraaf en 2P, flink geïnvesteerd in de programmering en musici. Daarbij werd de eerder ingezette lijn voortgezet. De artistiek directeur is met zijn programmeringsuitgaven in het jaar 2023 flink boven de gemiddelde meerjarenbegroting geëindigd, vanwege het Atlas Project en diverse compositieopdrachten. Hierbij moet worden opgemerkt dat de uitgaven voor compositieopdrachten in de Jaarrekening 2023 per abuis terecht zijn gekomen in de rubriek 5e Overige materiële activiteitenlasten en mogelijk niet alle kosten van Atlas correct zijn geboekt. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat recentelijk is overgegaan naar het door de FPK voorgeschreven modellen van de jaarrekening. Hierdoor is een nieuwe grootboeksystematiek van toepassing die in de praktijk ruimte laat voor interpretatieverschillen. Ook is de Stichting onlangs overgestapt naar een nieuwe accountant. Het in de jaarrekening genoemde bedrag aan programmeringskosten van € 220.424 is dus onvolledig. Een herberekening hiervan is wenselijk.

Productie

Omdat het kernteam vroegtijdig begon, heeft onze hoofd algemeen productie bijtijds mensen en middelen kunnen laten reserveren, waardoor de soms extreme kostenstijging van 25% het festival bespaard bleef. Een verhoging van kosten voor inhuur tenten, vloeren meubilair et cetera was echter onvermijdelijk, getuige de hogere productiekosten in de afrekening. Vanwege het samentrekken van een aantal kostenposten liggen de uitgaven hier hoger dan begroot. Dit is reden om in 2024 te werken met een verplichtingregister, aangepaste grootboekrekeningnummers maar vooral ook met meer vrijwilligers tijdens de bouw en de breek van het festival. De kosten van het ingehuurde personeel van bijvoorbeeld MHB (leverancier PA, licht- en geluid) liggen te hoog, ook in verhouding tot wat het festivalteam betaald krijgt.

Locatiekosten

Tot onze spijt zijn we ook dit jaar niet in staat geweest om Staatsbosbeheer te overtuigen van de redelijkheid om als festival uitsluitend te hoeven betalen voor bezoekers die terrein van Staatsbosbeheer betreden (hierna SBB).

Voor alle bezoekers, ook aan de Overtuin, wat geen terrein is van SBB, moest het festival wederom een bijdrage betalen aan SBB van € 1,50 per persoon. Hier viel niet aan te tornen, met risico om toestemming van het gebruik van alle SBB terrein (o.a. de Moestuyn, voor ons prachtige podium in de Comfort Zone) kwijt te raken. Vanwege deze afhankelijke positie bevinden wij ons in een zeer lastig parket en gaan met meerder mensen van SBB in gesprek om deze situatie te proberen te veranderen. We betaalden dit jaar een bedrag van € 8.000 aan SBB, een bedrag dat te stevig drukt op onze uitgaven en heeft bijgedragen aan een stevige overschrijding van de post locatiekosten. Dat heeft bijgedragen aan een stevige overschrijding van de post locatiekosten. Bij het opstellen van de begroting waren wij ervan overtuigd dat de afdracht in 2023 redelijkerwijs naar beneden zou gaan. De hoogte van de vergoeding blijft een punt van zorg.

Reis- en verblijfkosten

Daar waar de reis- en verblijfkosten van uitvoerenden vorig jaar een overschrijding lieten zien, bleef het festival dit jaar bij de afrekening mooi binnen de grenzen van de overigens wel verhoogde kostenpost. Diezelfde kosten voor de crew blijven onverminderd hoog, mede vanwege de gestegen kosten van hotelkamers.

Marketing & communicatie

Terugblikkend zien wij een gestage lijn van investeren in zichtbaarheid van Oranjewoud Festival, dit jaar bekrachtigd door in het voorjaar het budget van de festivaleditie van € 80.000 op te hogen naar € 93.000, vanwege de keuze om opnieuw een VPRO-gidsbijlage te laten maken. De beperkte zichtbaarheid in 2021 vanwege Corona denken wij nu te hebben gecompenseerd. Het vormt een mooie basis waarbij wij op basis van scherpe keuzes in 2024 de VPRO-gidsbijlage tijdelijk uit de campagne schrappen en denken te kunnen volstaan met advertenties hierin.

B. INKOMSTEN

Publieksinkomsten

Zowel de inkomsten uit kaartverkoop als uit horeca laten een mooie plus zien ten opzichte van de begroting. Na meerdere edities met slecht weer te hebben moeten kampen, mocht Oranjewoud Festival 2023 elke dag genieten van de zon. Dit had onmiddellijk effect op last minute kaartverkoop en extra horecaomzet. De genoteerde inkomsten kaartverkoop a € 150.000 liggen feitelijk nog hoger want de kosten kaartverkoop à € 1,50 per kaart zijn hierin al verdisconteerd. Deze

kosten en baten worden in 2024 uitgesplitst voor meer transparantie. Ook de inkomsten uit festivalbandjes worden gespecificeerd. De investeringen in een heldere marketing en communicatie met o.a. een nieuwe website en extra kassapersoneel wierpen hun vruchten af, leunend op een sterke programmering. Ons nieuwe Hoofd Ticketing, Suze Bonnema, heeft het gehele proces van voorverkoop aan Vrienden, reguliere verkoop en vooral ook verkoop tijdens het festival in goed banen geleid. De wijzigingen in het horecabeleid hebben effect gehad: het Hoofd Horeca in 2022 kreeg een nieuwe functie als zakelijk coördinator, maar hield zicht op de horeca-financiën zodat de ervaring niet verloren zou gaan. Voor, tijdens en na het festival bestond het horecateam uit de zakelijk coördinator, coördinator bar, coördinator pachters, coördinator backstage catering. Deze kregen ook nog hulp van divers personeel voor de bemensing van de barren. Dit was een gouden greep, samen met het opheffen van ons festivalrestaurant. De enorme piekdruk door het mooie weer werd uitstekend opgepakt met een alerte in- en verkoop. De omzet van bijna € 93.000 (€ 23.000 meer dan begroot) was een tour de force van het horecateam dat wij dan ook graag in 2024 ongewijzigd willen terugzien.

Private fondsen

Inkomsten uit private fondsen waren hoger dan begroot omdat wij na het vaststellen van de begroting nog een aantal nieuwe aanvragen hebben ingediend en toegekend gekregen. Van deze fondsen valt vooral ELJA Foundation op, die met een ruimhartige toekenning van € 20.000 onze ambities voor de *Family Zone* enthousiast ondersteunt. De foundation was ook tijdens het festival te gast en verdere samenwerking ligt in het verschiep. Wij verwelkomden Pieter Bastiaan, Stichting Herason, Abe Bonnema en Ritske Boelema Gasthuis als nieuwe fondsen voor ons festival, mede dank zij de hulp van externe fondsenwerper Evelyne de Kroon. Verder willen wij graag benadrukken hoe gelukkig wij ons prijzen met een groot aantal zeer loyale financiers die het festival vaak vanaf het eerste uur ondersteunen, zoals Stichting Julia Jan Wouters, de Nico Nap Foundation, Stichting Van Panhuys maar ook Sena, Dioraphte, Zabawas en Fonds21.

Sponsors

De doelstelling van € 105.000 aan inkomsten vanuit sponsoring is ondanks verschillende wervende activiteiten niet gehaald, net als vorig jaar een teleurstellend resultaat. Vanaf januari 2024 is een externe sponsorwerper ingehuurd op basis van een deel van de vergoeding van de zakelijk directeur-bestuurder. De zakelijk directeur-bestuurder heeft inmiddels aangegeven

niet de aangewezen persoon te zijn voor sponsor- en fondsenwerving en deze taak graag verankerd te willen zien in haar functie met vertrek als conclusie. Tot aan opvolging zal de zakelijk directeur i.s.m. met de nu externe sponsorwerver in alle gevallen zorg dragen voor onderhandeling en contracten. De werver is bedoeld voor de zichtbaarheid, de eerste contactmomenten en het aandragen van mogelijk geïnteresseerde partijen. Positief was de aanhoudende steun van de Rabobank (hoewel niet meer voor hetzelfde bedrag want geen hoofdsponsor meer) en vooral ook de onmisbare betrokkenheid van Stichting FB Oranjewoud, niet alleen financieel. Zonder zich met de inhoud te bemoeien is dit een relatie die altijd klaar staat wanneer je haar nodig hebt. Onlangs is een continuering van de samenwerking met de Rabobank voor drie jaar vastgelegd, waarvan de basis in 2023 is gelegd. Deze samenwerking spits zich toe op duurzaamheid: *Rabobank kleurt Oranjewoud Festival groen* is de slogan. Tot slot gaan we voor volgend jaar ook actief op zoek naar meer sponsoren zoals Zwanenburg, lokale, betrokken ondernemers die samen het festival nog steviger kunnen ondersteunen.

Begunstigers bijzondere projecten

Aanvullende financiering is gezocht en gevonden voor enkele bijzondere activiteiten. De eerste Atlas-residentie is gedekt met bijdragen van Arcadia (de legacy-organisatie van Leeuwarden Friesland Culturele Hoofdstad van

Europa 2018), Brook Foundation en Stichting Atlas & Consorten. De compositieopdrachten werden voor 90% gefinancierd vanuit de Reeks Compositieopdrachten van het FPK.

Tot slot

De plussen (vooral nieuwe fondsen en horeca) en minnen (vooral personele lasten, sponsoring) van 2023 waren ten tijde van het maken van de begroting voor 2023 niet te voorzien, zoals ook voor 2024 niet alles is te voorzien. Voor deze editie hebben wij de festivalbegroting naar beneden bijgesteld om we minder risico te lopen dan de afgelopen jaren. Vallen de inkomsten mee, dan wordt het toegevoegd aan de reserve om tegenvallers de jaren die volgend op te kunnen vangen. Ook zal het festival de kosten voor de inhuur van personeel gaan ophogen, in lijn met de Fair-Pay-richtlijn. Daarnaast willen de uitgaven voor locatiehuur verlagen en houden we rekening met juist weer hogere kosten als het gaat om nieuwe ecologische monitoring.

*Dorien van Londen & Yoram Ish-Hurwitz
Ameide/Oranjewoud, 25 april 2024*

Appendix A - Codes

Code Diversiteit en Inclusie	
Startpositie	<p>Met de uitbreiding van de taken van de medewerker Participatie is het streven naar diversiteit en inclusie beter geborgd en verrijkt met nieuwe inzichten uit het diversiteitsbeleid. Ook is bewustzijn gecreëerd over hoe ons eigen denken over identiteit en sociale positie invloed kan hebben op machtsverhoudingen. Dit is een continu proces waarin Oranjewoud Festival zich een actief lerende organisatie toont. Zo leren wij van (collega)organisaties, worden wij hierover geïnformeerd door de Vereniging van Podiumkunstenfestivals, laten wij ons inspireren door de nieuwsbrief Diversiteit & Inclusie en staan wij in contact met personen als Hooman Nasini, thans directeur van Society in Motion.</p> <p>De manier die in samenspraak met de voedselbank is gevonden om de gelden die beschikbaar zijn gesteld via <i>De Toegift</i> onder geïnteresseerden te verspreiden, vraagt om verdere verbetering.</p> <p>Projectplan Atlas Project is voltooid, beoogd partnership met Arcadia, de door de provincie Fryslân ingestelde legacy-organisatie van Leeuwarden-Friesland Culturele Hoofdstad van Europa 2018.</p>
Doelstellingen	<p>Continu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het leggen van muzikale verbindingen met andere culturen • Financiële, fysieke, sociale en culturele toegankelijkheid verhogen • Alertheid op werven van personeel ten gunste van diversiteit en inclusie • Inclusief programma en een hoge mate van toegankelijkheid • Met partners op sociaal-maatschappelijk gebied samenwerken • De effectiviteit van <i>De Toegift</i> optimaliseren <p>Meer specifiek voor 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit en Inclusie een stevigere plek in de begroting geven met posten als vrijwilligersvergoeding, vervoer crew en backstagecatering. • De Medewerker Participatie moet een eigen budget krijgen en eerder en beter aangehaakt zijn bij productionele zaken maar ook bij de programmering.
Activiteiten en ontwikkelingen	<p>Oranjewoud Festival 2023 werkte wederom met Marieke Jissink. Op haar verzoek pasten wij haar functietitel aan van coördinator Inclusie en Diversiteit naar medewerker Participatie. Het bouwen aan een stevig netwerk kreeg in 2023 een enthousiast vervolg. Waar het in 2022 bleef bij kennismakingsgesprekken met diverse partners was in 2023 vaker sprake van een concrete activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrijwilligers voorafgaand aan het festival (aankleding) • Vrijwilligers tijdens festival: een nieuwe focus • Arrangement voor Stichting Vier het Leven • <i>Vleugel voor Vleugels</i> • Proefteam • Vouchers <i>De Toegift</i>: in 2023 is er voor € 2.268 door bezoekers gedoneerd zodat mensen met een minder diepe portemonnee het festival kunnen bezoeken. Van dit bedrag is € 414 in 2023 verbruikt. Het restant is als schuld opgenomen en op het moment van verzilveren (actie in 2024) maken we een correctie naar de omzet. Verwerking van uitgegeven cadeaubonnen gebeurt op dezelfde wijze. <p>Voor resultaten een meer uitgebreide toelichting op deze concrete activiteiten verwijzen we graag naar het bestuursverslag op pagina 15.</p>

<p>Eindpositie en nieuwe doelstellingen</p>	<p>Er zijn grote stappen gezet, waarvan wij de resultaten ook in cijfers hebben vastgelegd, zie ook in het bestuursverslag op pagina 16 (kader).</p> <p>Oranjewoud Festival wordt zich steeds meer bewust van de kansen die een inclusieve culturele sector biedt maar is zich vooral ook bewust van meer inclusief denken en werken. Daar waar de Code Inclusie & Diversiteit in de voorgaande jaren nog wat ver van onze praktijk stond, zien wij nu – zeker door de uitbreiding van het team met de medewerker Participatie – een veel concreter beleid ontstaan, met samenwerkingen, projecten en resultaten die wij een paar jaar geleden niet hadden kunnen bedenken.</p> <p>Doelstelling voor volgend jaar blijft meer begroten voor participatie-activiteiten. Kosten in 2023 voor de projecten (denk aan reis- en verblijf, materialen) werden betaald uit de budgetten productie en marketing & communicatie. Vanaf 2024 werken met aparte grootboeknummers en vanaf 2025 krijgt <i>Diversiteit & Inclusie</i> een apart budget. Daarnaast willen we het overschot van <i>De Toegift</i> uit 2023 actief gaan inlossen door opnieuw samen te gaan werken met de voedselbank.</p>
--	---

Code Cultural Governance	
<p>Startpositie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oranjewoud Festival werkt nog met het bestuur- directiemodel. Binnen dit model liggen alle taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij het bestuur. Het bestuur is eindverantwoordelijk maar heeft het formuleren en realiseren van alle plannen en ook de dagelijkse leiding is gedelegeerd aan een tweehoofdige directie. Deze bestaat uit een ervaren zakelijk directeur, verantwoordelijk voor de praktische organisatie, de financiële coördinatie en sponsorwerving, en een ervaren artistiek directeur, verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling, meerjarige projecten en de fondsenwerving. • De precieze taakverdeling is vastgelegd in een directiereglement. De directie stuurt een festivalteam aan van ca. tien personen met verantwoordelijkheden op het gebied van marketing, productie, participatie, horeca, kaartverkoop en vrijwilligerscoördinatie. • Oranjewoud Festival onderschrijft de Governance Code Cultuur en de acht bijbehorende principes. De Stichting heeft sinds 2011 de status van Culturele ANBI en publiceert in dat verband de jaarverslagen en meerjarenplannen binnen de daartoe gestelde termijnen via de website. • Naast de hoofdstichting is er een onafhankelijke Stichting Vrienden Oranjewoud Festival die zich uitsluitend bezighoudt met het werven en informeren van particuliere en kleine zakelijke donateurs.
<p>Doelstellingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het proces richting Raad-van-Toezichtmodel in gang zetten voor een zo spoedig mogelijke transitie. • Het vastleggen van de bestuurlijke taakverdeling, de evaluatie van het functioneren van het bestuur en het openbaar maken van vacatures maken hier deel van uit; • Het uitvoerende team optimaliseren en operationeel maken; • De begroting terugbrengen. <p>Deze doelstellingen zijn gehaald.</p>

Activiteiten en ontwikkelingen	<p>Belangrijkste ontwikkeling was de stap van bestuur-directiemodel naar Raad-van-Toezicht-model, effectief in oktober 2023. Drie toezichthouders vertrokken in 2023, twee nieuwe leden werden benoemd. Samenhangend met de nieuwe RvT zijn vooral na het festival, in het laatste trimester van het jaar, veel van de 7 principes van de Code opgepakt en verder uitgewerkt. Zo had de Stichting Oranjewoud Festival aan het einde van het jaar o.a. een aangepast reglement voor het nieuwe bestuur, een RvT-reglement, aangepaste statuten, een nieuwe accountant, een gedragscode en in- en externe vertrouwenspersonen.</p>
Eindpositie en nieuwe doelstellingen	<p>De Raad van Toezicht kende eind 2023 vijf leden, waarvan twee nieuwe toezichthouders. RvT en bestuur acteren volgens de zeven principes van de Code. Extra aandacht is gericht op een strakkere agendering van RvT ten aanzien van momenten van overleggen dankzij een jaaragenda, rooster van aftreden en jaarlijks terugkerende zelfevaluatie. Het bestuur startte direct na OF23 de voorbereidingen voor OF24 met een zo goed als aan OF23 gelijk festivalteam.</p> <p>Belangrijke doelstellingen voor 2024 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvolging van de zakelijk directeur-bestuurder (de huidige vertrekt na editie 2024) met een zorgvuldige werving- en selectieprocedure onder regie van de RvT als werkgever; • De jaaragenda voor de RvT updaten; • Een zelfevaluatie van de RvT agenderen.

Fair Practice Code

Startpositie	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsvorm en beloningsstructuur - Oranjewoud Festival werkt net als in 2022 uitsluitend met zzp'ers en vrijwilligers. De zzp'ers ontvangen een vaste vergoeding (per dag of per festival). Daarbij volgt het festival de gangbare tarieven in de (noordelijke) cultuursector en de CAO poppodia. Vrijwilligers ontvangen in sommige gevallen een vrijwilligersvergoeding, afhankelijk van duur en verantwoordelijkheid van de werkzaamheden. Alle medewerkers, inclusief vrijwilligers, ontvangen een reiskostenvergoeding en tijdens het festival goede maaltijden en overnachtingen indien nodig. Bestuursleden werken onbezoldigd, de vergoeding van de directieleden valt ruim binnen de wettelijke normering topinkomens. Het festival betaalt de uitvoerende musici over het algemeen hun vraagprijs. Deze ligt in de praktijk vaak ruim boven de gestelde minimumvergoeding van 320 euro per optreden. • Persoonlijke ontwikkeling - Bij de inschrijving geven vrijwilligers aan in welke functie zij willen werken, Het festival zorgt voor de begeleiding. Dat geldt ook voor stagiaires en studenten die op het festival werken. In een jaarlijkse evaluatie met leden van organisatie team en een deel van de directe medewerkers worden ervaringen van de afgelopen editie en de ideeën voor de komende editie(s) besproken. • Talentontwikkeling - Oranjewoud Festival heeft zich naast een presenterend festival ontwikkeld tot een producerend festival dat met (nieuwe) makers werkt. De kennis die aanwezig is binnen (het netwerk van) de organisatie wordt ingezet om makers de ruimte te geven nieuwe producties te ontwikkelen. Het festival ondersteunt de nieuwe makers op inhoudelijk vlak, maar ook op zakelijk en organisatorisch gebied.
---------------------	--

Startpositie (vervolg)	<ul style="list-style-type: none"> • Transparantie en veiligheid - Oranjewoud Festival heeft de status van Culturele ANBI en publiceert onder meer de jaarverslagen en meerjarenplannen. Ook intern binnen de organisatie is er sprake van transparantie en een non-hiërarchische setting waarbij uitwisseling van ideeën op elk vlak wordt gestimuleerd. In periodieke evaluatiegesprekken kan alles besproken worden. Het bestuur speelt een rol bij eventuele geschillen binnen het team of directie.
Doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Meer zicht krijgen op wat Fair Pay is, en vervolgens daaraan kunnen voldoen. • Betere balans vinden tussen vergoeding team en vergoeding leveranciers. • Betere balans vinden tussen uren vergoed en uren besteed.
Activiteiten en ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Oranjewoud Festival vertegenwoordigde de klassieke muziekfestivals bij het Platform ACCT Ketentafel Freelance Klassieke Musici, dacht en denkt nog steeds mee over de rekentool, informeert collega's over voortgang. • Overleggen met leveranciers over prijsstijgingen • Invoering van de Gedragscode • Met een gemiddelde uurtarief van € 37,50 is de vergoeding voor medewerkers met € 2,50 gestegen ten opzichte van 2022.
Eindpositie en nieuwe doelstellingen	<p>1. Solidariteit</p> <ul style="list-style-type: none"> • In afwachting van een CAO / heldere Fair Pay wordt de bijbehorende richtlijn zo goed mogelijk geïnterpreteerd. Zo zijn of worden de taken en betalingen binnen het team geharmoniseerd en in evenwicht gebracht met vergoedingen aan leveranciers. Excessief hoge uurtarieven voor o.a. inhuur juristen en ecologische rapportages worden vermeden. • Een duidelijke scheiding wordt of zal worden aangebracht tussen vrijwilligerswerk en overige taken. Verantwoordelijkheden die horen bij het festivalteam worden niet te gemakkelijk overgeheveld naar vrijwilligers. • Wij willen alleen samenwerken met onderaannemers die faire prijzen aan ons vragen • Samenwerking met collega-evenementen op het gebied van collectieve inkoop behoeftigheden aangaan of intensiveren <p>2. Transparantie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de publicatie van onze jaarcijfers op de website zijn wij makkelijk in het delen van informatie. We onderzoeken veel, verzamelen feiten, hebben een zorgvuldige administratie. Zo kunnen we ook veel delen, denk aan bezoekersaantallen, ecologische rapporten met verschillende bureaus. Dit delen gebeurt formeel en informeel. • We leggen aan stakeholders uit waaraan, waarom en hoe we publieke en private middelen besteden, zoals in dit bestuursverslag en de jaarrekening van 2023. • We delen zoveel mogelijk kennis en expertise, denk aan het voorbeeld van de controller van Arcadia ons informeel heeft bijgestaan in een paar kwesties (o.a. zoektocht naar nieuwe accountant) en wij staan op onze beurt weer open voor vragen uit de culturele sector. Denk aan vragen van Wonderfeel, Oerol et cetera. Er is volop informeel en formeel overleg op bijvoorbeeld de congressen van de Verenigde Nederlandse Podiumkunstenfestivals, waarbij Oranjewoud Festival altijd vertegenwoordigd is.

Eindpositie en nieuwe doelstellingen (vervolg)

3. Duurzaamheid

- In 2023 werkten wij met een onveranderd kernteam en startten wij de preproductie van editie 2024 met slechts één personele wijziging in het festivalteam. Deze vorm van duurzaamheid vinden wij van grote waarde. De teamleden zijn uitstekend op elkaar ingespeeld, de professionals weten exact wat ze moeten doen en waar een verbetering te maken is, mede dankzij de jaarlijkse evaluatie direct na het festival. Er was geen sprake van uitval en ziekte, noch in de voorbereidingsfase, noch tijdens het festival. Wij hebben veel geleerd van de onderbezetting in 2022.
- Een verbetering kan worden gemaakt in het aanbieden van diensten tegen een te lage vergoeding. Dit geldt van bestuur tot junior teamlid. Oranjewoud Festival zal als opdrachtgever meer willen betalen, zoals in de toelichting op de exploitatierekening van de meerjarenaanvraag 2025-28 te lezen is.
- Een andere vorm van duurzaamheid zien wij terug in onze kraamkamerfunctie en meerjarige projecten: makers komen vaak terug en via partners hoort het publiek ook op andere presentatieplekken de resultaten van projecten. Voorbeelden hiervan zijn *Toonzetters*, *Atlas* en *De Folly*.
- Materiële zaken, waaronder aankleding en inrichting, worden duurzaam geproduceerd, veilig opgeslagen en zo lang mogelijk (her)gebruikt

4. Diversiteit

Zie eindpositie Code Diversiteit en Inclusie, [pagina 28](#)

5. Vertrouwen

- De **werkdruk** groeit, mede als gevolg van een steeds complexere en veeleisende regelgeving, zoals de nieuwe omgevingswet die ons extra tijd en financiële middelen kost. Tezamen met fondsaanvragen en -verantwoordingen nemen de procedurele en administratieve lasten vaak zoveel tijd in beslag, dat dit op gespannen voet staat met onze eigen fair-pay-norm. De onbetaalde uren-overschrijding van de directie van Oranjewoud Festival (nu het bestuur) als gevolg van deze werkdruk bedraagt in 2023 naar schatting 20%.
- In 2023 heeft Oranjewoud Festival drie loketten voor **vertrouwenspersonen** ingesteld. Naast de eerder aangetrokken ex-bestuurder Gerrit Kramer, vormt vanaf 1 januari 2024 Joke Genee de tweede vertrouwenspersoon. Als derde optie kan men zich wenden tot [mores.nl](#).
- In de nieuw opgesteld **gedragscode** staat exact beschreven welk gedrag wordt verwacht van iedereen die betrokken is bij het festival en hoe te handelen bij overschrijding van deze gedragsnormen. De gedragscode wordt ondertekend door alle medewerkers, uitvoerenden, vrijwilligers, bestuurders en toezichthouders.
- Doelstelling in 2024 is uiteraard geen klachten noch onveilige situaties. Mochten deze zich onverhoopt voordoen, dan zijn we voorbereid.

**Appendix B -
Publicaties (selectie)**

REPORTAGE **ATLAS ENSEMBLE**

Instrumenten uit de hele wereld (weer) samen

Een Europese viool die weer samenklinkt met een Turkse kemençe, een Indiase sarangi en een Chinese zhonghu: het 'Nederlandse' Atlas Ensemble is herboren. Dit weekend zijn ze te horen op het Oranjewoud Festival.

Door onze redacteur **Rahul Gandolahage**

ORANJEWOUD. Wagentjes met bouwmetaal rijden af en aan op landgoed Oranjewoud in Friesland. De eerste grote festivaltenten staan al in de Overtuin, maar aan de kleinere tentjes, de kassa en de horeca wordt woensdag nog druk gebouwd. Vrijdagavond moet alles klaar zijn voor het Oranjewoud Festival, het eerste grote klassieke muziek buitenfestival van het seizoen.

In het statige witte landhuis, het centrum van het landgoed dat ooit toebehoorde aan Albertine Agnes van Nassau (weduwe van Willem Frederik van Nassau, 17de eeuwse Friese stadhouder), repeteert een ensemble dat je met recht een bont gezelschap mag noemen. Bespelers van de Chinese pipa, Azerbeidzjaanse tar en Iraanse ud zitten naast elkaar. Daarvoor op een rijtje: een Syrische qanun, een Europees cimbaal, een Chinese guzheng. Links zit de strijkersgroep: een Turkse kemençe, een Indiase sarangi, en onder andere een Chinese zhonghu. Allemaal totaal verschillende instrumenten, en toch horen ze maar tot drie oeroude snaarinstrumentfamilies: respectievelijk de luiten, de citers en de 'violon'. Honderden jaren geleden ontstonden ze, met een gemeenschappelijke voorouder die zich over de wereld verspreidde en in allerlei culturen op een eigen manier werd doorontwikkeld, of simpelweg omdat op meer plekken op de wereld hetzelfde concept werd uitgevonden. De Europese doorontwikkelde vormen van de strijkers

zitten er ook tussen: viool, altviool, cello, contrabas. Het is de wederopstanding van het Atlas Ensemble.

Joël Bons, componist en medeoprichter van het Nieuw Ensemble, een gezelschap dat zich richtte op nieuw gecomponeerde muziek van met name buitenlandse componisten, startte in 2002 onder die vlag ook het Atlas Ensemble: een projectorkest met musici uit allerlei (voornamelijk Midden-Oosterse en Aziatische) landen, en hun instrumenten, voor wie nieuwe composities werden geschreven. Het leidde in 2016 tot een Grawemeyer Award for Music Composition, voor Bons' werk *Nomaden*. Maar met het wegbezuinigen van de subsidie van het Nieuw Ensemble, stierf in 2019 het Atlas Ensemble af.

Rol voor iedereen

Totdat het Oranjewoud Festival dit jaar aankondigde het ensemble met een driejarig traject nieuw leven in te blazen. Dit jaar met strijkinstrumenten, volgend jaar met blaasinstrumenten en in 2025, als alles goed gaat, met een heel orkest groter dan Atlas ooit geweest is.

Bons loopt woensdagochtend weer gelukkig langs de zestien verzamelde instrumenten, trekt en duwt aan snaren en vertelt honderduit over alle verschillen én overeenkomsten - zoals hij ook gaat doen op de concerten dit pinksterweekend. Niet iedereen uit het oude Atlas Ensemble kon erbij zijn, maar daarvoor in de plaats vond hij overal ter wereld nieuwe mensen. Bons: „Stuk voor stuk grote sterren in hun land.”

Maar hoe voorkom je dat een concert van zo'n bont gezelschap aan instrumenten niet meer wordt dan een geinig rariteitenkabinetje? Één ingrediënt uit allerlei verschillende landen maakt nog geen gerecht. Hoe benut Bons de kunde van de musici optimaal, hoe laat hij zo veel instrumenten die in eeuwen helemaal met een muziektraditie verweven zijn, tot hun recht komen?

„Door musici te selecteren die open minded zijn, geen missionarissen van hun eigen traditie. En door vervolgens voor hen hele nieuwe muziek te componeren.” Bons bestudeerde alle instrumenten opnieuw en wisselde maanden filmpjes uit met de musici waarin ze hem vertelden wat hun instrument allemaal wel en niet kan.

„Ik wilde eerst één lang stuk componeren, maar ik ontdekte al snel dat dat niet genoeg was. Ik wilde dit instrument dat laten doen, en zus instrument zo. Nu heb ik tien stukken gemaakt, met voor iedereen een belangrijke rol.”

Voor- en naspelen

Als alle instrumenten op de repetitie tegelijk spelen, klinkt er een verzamelgeluid waarvan je met vrij grote zekerheid kunt zeggen dat het nog nergens ter wereld ooit geklonken heeft. Maar individuele instrumenten zijn nog niet te herkennen. Mooi zijn wel alle motiefjes die Bons componeerde om om beurten gespeeld door het ensemble te meanderen. Je hoort goed hoe de nauw verwante instrumenten over de hele wereld van elkaar

verschillen.

Die herhalende motiefjes hebben ook een praktische reden, legt Bons uit. „Nogtengent procent van de muziek op de wereld wordt gemaakt in een orale traditie. Je leert en studeert die door te luisteren, niet door bladmuziek te lezen, zoals wij gewend zijn. Maar mijn muziek staat op papier. Dat was voor sommige nieuwe leden lastig. Ik ontdekte dat het veel beter werkt om een melodie te schrijven voor een bladmuziek lezend lid, en tegen de niet-ervaren bladmuzieklezers te zeggen: 'dat speel je na' of 'daar mag je op improviseren.'” Naast muziek lezen ook het letten op dirigent Ed Spanjaard voor sommigen duidelijk nog een extra complicatie; het concept van een niet meespelende leider is in veel culturen onbekend. „Die mensen zeg ik Ed soms helemaal te negeren, en naar hun medespelers te luisteren. Dat werkt.”

„Wat je niet wilt, is dat het publiek weinig meer ervaart dan 'Goh dat is een leuk instrument, dat heb ik nog nooit gezien'”, zegt Yoram Ish-Hurwitz, artistiek leider van het Oranjewoud Festival, op wiens initiatief het ensemble onder de vleugels is genomen. „Dat is niet diepgaand genoeg. Wat je wel wilt, is dat de klank van die instrumenten zo normaal wordt, dat componisten en publiek uiteindelijk bij nieuwe muziek denken: 'Hmm, wat mis ik nog? O ja, de klank van een kemençe!'”

Het Atlas Ensemble met muziek van Joël Bons o.l.v. Ed Spanjaard is te horen op het Oranjewoud Festival van 26 t/m 29 mei. Info en programma: oranjewoudfestival.nl

Ik heb tien stukken gemaakt, met voor iedereen een belangrijke rol

Joël Bons
componist

FOTO: KEES VAN DE VEEN

Leden van het Atlas Ensemble repeteren op Landgoed Oranjewoud in Friesland voor het Oranjewoud Festival, het eerste grote klassieke muziek buitenfestival van het seizoen.

Recensie

Film, televisie, muziek, theater, beeldende kunst en boeken: alle recensies uit de Volkskrant zijn verzameld op volkskrant.nl/recensies

Recensies

Van geurconcert tot Bach op de bandoneon: het Oranjewoud Festival is er voor iedereen die houdt van conventioneel, verkennend en speels.

Oranjewoud Festival
Klassiek
★★★★

Oranjewoud Festival (26 t/m 29 mei), 23/5. Parklandschap Oranjewoud bij Heerenveen. De concerten van het Chianti Ensemble, het Isabella van Keulen Ensemble en het Quatuor Ebène worden op A/B uitgezonden in het Avondconcert op ipoklassiek.nl.

In die laatste categorie schudden de twee violisten en pianist van The ThreeX met oneerbiedige brille Beethoven en Ennio Morricone door elkaar.

Als kinderen deze geuren ruiken, dan kijken ze weg van hun mobiel. Aan het woord is 'geurjockey' Erich Berghammer, artiestennaam Odo2. Met een verst uiver in elke hand sproeit hij parfum in twee grote ventilatoren die een zoete, warme geur door de zaal verspreiden. Kardemom en saandelbour, erg lekker. Geuren laten zich moeilijk omschrijven. Misschien kan je ze beter verklikken, zoals cellist Maya Fridman tracht te doen.

Met optredens als dit 'geurconcert' spreekt het Oranjewoud Festival bezoekers aan die benieuwd zijn naar nieuwe ervaringen. Fridman speelt en zingt stemmige stukken met galmele elektroklanken van eigen hand en van onder anderen Bryce Dessner en Karen Tanaka, terwijl Berghammer via de neus een Fins woud (bieren, mofm) of een Griekse heuvel (wirook, laurier) oproept.

Eigenlijk zou je de walm en de haast rituele muziek in het donker moeten betoven, en niet in de centrale ruimte met glazen gevels van Museum Belvédère. Op de zonnige zaterdag tijdens het Pinksterweekend ziet het Friese parkgebied Oranjewoud er te schilderachtig en ongevaarlijk uit, afgezet tegen de enigmatische klanken. Maar de koppeling van gehoor

en reukzin is zonder meer geslaagd. Een avontuurlijke inboest is voor Oranjewoud echter niet vereist. Het festivalprogramma is heel duidelijk in drie smaken opgedeeld, elk met een eigen zone op het terrein: conventioneel, speels en verkennend (zoals het geurconcert). Er is ook een gedeelte met 'doe-dingen' en voorstellingen voor kinderen, en tussen de oudere klassieke muziek liefhebbers lopen veel jonge ouders met picknicktassen en kleuters op blote voeten.

In de gezellig draaike 'proeftuin' kun je op een terras de hele dag aan je koffie rippen en naar miniconcerten luisteren, maar wie echt van de muziek wil genieten, reserveert kaartjes voor een of meerdere optredens.

Op naar de 'play zone', waar we cross-over, humor en verrassende combinaties mogen verwachten. Singersongwriter Pitou deelt het podium met het Matangi Quartet en het saxofoon-

kwartet Artvark. Allemaal fijne Nederlandse artiesten die hun verschillende werelden – pop, klassiek en jazz – samen proberen te brengen in eigen liedjes van Pitou, maar ook in Boboohin van Kate Bush. Dat komt erop neer dat de twee ensembles Pitou begeleiden in weinig spannende arrangementen. De nummers waarin iedereen afzonderlijk optreedt zijn veel sterker: Pitou die zichzelf begeleidt op gitaar, Matangi met Philip Glass en Artvark met hun improvisaties.

Echt speels wordt het tijdens het concert van The ThreeX, twee violisten en een pianist die met oneerbiedige brille Beethoven en Ennio Morricone door elkaar schudden en een stukje uit Mozarts Requiem midden in een Hongaarse csardas gooien. Rimski-Korsakovs razende Vlucht van de hommel, ruet vliegenmepper en al, is een kolfje naar hun hand. Vioolistjes vlie-

gen door de lucht, er wordt gestreken met in elkaar gebaakte ellebogen en af en toe wordt er vreselijk gelraast. Concerten van Annyez, het Zwingerensemble, Shyfull, Johann Strauss en de Beatles volgen elkaar in rap tempo op. Ondertussen zit je naar drie echte virtuozen te luisteren.

Voor 'gewone' klassieke concerten ga je naar de 'comfort zone'. In het Tweede pianokwintet van Lauré blijven de opvattingen van het Chianti Ensemble onduidelijk, maar ze spelen vurig en doelgericht in Erich Korngolds Piano kwintet, een boeiend stuk dat best vaker op de lesse-nars mag. In de namiddag klinkt Bach op de bandoneon door het Isabella van Keulen Ensemble, dat gespecialiseerd is in nieuwe tangos, met als klapstuk de Suite del Ángel van Astor Piazzolla.

Buitengewoon is het avondconcert van het Franse Quatuor Ebène. Wat een beheersing en vloeiende veensgezindheid in Ligeti's neurotische *Métamorphoses nocturnes* en Ravels Strijkkwartet. Deze musici ademen als één organisme, en dat terwijl de Nederlander Matthijs Broersma vandaag hun vaste cellist vervangt.

Wie vroeg was begonnen, was waarschijnlijk tegen de schemering klaar om naar huis te gaan. Toch was het de moeite waard om te wachten tot het helemaal donker werd in het park; de verlichte bomen en hun evenbeelden kleurden in het water onnatuurlijk paars en blauwgroen. En wie houdt er niet van een sprookjesbos?
Jenny Camilleri

○ BETOVEREND EN VERONTRUSTEND

Dit jaar kon je op het festival ook muziekinstallaties bewonderen.

Veel concerten tijdens het Oranjewoud Festival vinden plaats in en om Museum Belvédère. Dit jaar waren ook muziekinstallaties te bewonderen, zowel in het langwerpige museumgebouw dat

als een brug over een kanaal ligt, als in het omliggende landschap. Miranda Driessen liet festivalartiesten musiceren met *Sanctuary of Sound*, haar 72-ur durende compositie voor acht windharpen. De grillige wind is de harpist, maar stemmen (vijftig keer) gebeurt met de hand. Jurjen Alkema

en Andrea Dröes hingen tientallen eikenhouten kastjes die flitsende lichtjes en klinkende geluiden produceren aan boomstronken. Hun kunstwerk Tik had een betoverend en tegelijk verontrustend effect, alsof een mechanisch brein een leger dwaallichten aan het axeren was.

The ThreeX op het Oranjewoud Festival.
Foto Foppe Schut

Leeuwarder Courant 30 mei 2023

Leeuwarder Courant, 30 mei 2023, pagina 22.

Bouwen aan de doelgroep. FOTO'S RENS HOOGYENGA

Oranjewoud Festival - de zaterdag.

warder Courant, 30 mei 2023, pagina 23.

Rastrelli Cello Quartet in De Overtuin.

Zintuigen te kort in Oranjewoud

Het Oranjewoud Festival begon als klassiek onderonsje en heeft nog altijd een beetje elitair imago.

Klopt allebei niet meer, en daar doet de organisatie erg haar best voor.

JACOB HAAGSMA

Het Oranjewoud Festival elitair? Natuurlijk, het speelt zich af, vier dagen lang, in het parklandschap van Oranjewoud, met zijn royale allure en peperdure huizen. En natuurlijk, op het festivalhart gaan de glazen witte wijn en de flessen rosé grif van de hand. En inderdaad, de kaartjes voor de losse concerten zijn nou ook weer niet heel goedkoop.

Maar kijk eens rond op dat centrale festivalterrein, waar je met een bandje van 5 euro al op mag. Met kleinschaliger optredens, een kinderprogramma, (best duur) eten, drinken, gezelligheid. Daar zie je een mooi gemengd publiek genieten en socialiseren. Ja, redelijk wat oud en grijs, hippies en hipsters, maar ook volop kinderwagens met inhoud: de doelgroep van morgen.

Achter de heg bij het Oranjewoud Paviljoen, of op een bankje achter het Salonpodium, heb je maar beperkt tot geen zicht op de verschillende solisten en ensembles met hun verfijnde klanken, maar je hoort het prima, zo zonder kaartje. En de organisatie is wel de laatste om daar iets van te zeggen.

Sterker nog, er is een heuse medewerker participatie aan het werk om de minder voor de hand liggende doelgroepen bij het festival te betrekken. Nieuwkomers en mensen met een beperking bij de vrijwilligers, uitkeringsgerechtigden die, met steun van de gemeente, voor minder geld naar binnen kunnen. Marieke Jissink, de medewerker in kwestie, deed eerder ongeveer hetzelfde bij festival Welcome To The Village. Goed dat die 'inclusieve' aanpak school maakt.

Het leidde allemaal tot een fors grotere toeloop dan vorig jaar, uiteraard ook geholpen door een stralend zonnetje. Naar schatting waren er er fors meer dan 3000 bezoekers per dag, onder wie dus een flink aantal kinderen: zondag zeker 800, ook aangetrokken door een uitgebreid programma voor die doelgroep.

De Roep van de Semantron, bij Museum Belvédère.

Ook inhoudelijk heeft het Oranjewoud Festival flinke stappen gezet. Zeker, hardcore-klassiek is nog altijd een belangrijk onderdeel van het programma. Celliste Harriet Krijgh en pianiste Magda Amara ontroerden flink met Bach, Franck en Messiaen, en zo waren er meer ensembles.

Maar bij violiste Isabelle van Keulen kroop er al het nodige van Astor Piazzolla tussen de Bach-stukken, en dan zie je dat de canon toch in beweging is. Tango-koning Piazzolla dook ook al op bij het Rastrelli Cello Quartet, dat zich ook niet te beroerd voelde voor Ennio Morricone, Duke Ellington, Beatles en Rolling Stones. Crossover volop dus.

En er was ook klezmer, jazz, geïmproviseerde muziek. Fra Fra Sound, grotendeels bestaande uit Surinaamse muzikanten, combineerde ritmes uit het Caribisch gebied met jazz. Yoram Ish-Hurwitz, artistiek leider van het Oranjewoud Festival, kent bassist en

bandleider Vincent Henar van hun beider werk voor de Raad voor Cultuur, zo lopen die lijntjes soms. Klezmergrootheid Giora Feidman is op zijn 87ste eerder aandoenlijk dan goed, maar brengt maar eens wat in tegen zijn boodschap van vrede en vriendschap.

Bij het slotconcert van Hotspot, de nieuwe band van trompettist Eric Vloeimans, was die gewijde, zogezegd elite klassieke sfeer al helemaal ver te zoeken. Priemend gitaarwerk van Jérôme Hol, gepeperde ritmie, flink vervormde elektrische-pianopartijen, de fraai geboetseerde trompetlijnen van de leider: het kookpunt was nooit ver weg. Vloeimans begeleidde een dag eerder nog een workshop met twee dozijn jonge Friese muzikanten, blazers vooral, en liet ze snuiven aan improvisatie. Ook een vorm van gemeenschapszin, dat bouwen aan jong Fries talent.

Het Atlas Ensemble is een paradevaardje van het Oranjewoud Festival. Beide partijen

zijn een samenwerking aangegaan die in 2025 moet leiden tot een heus Atlas Orkest. Hier bleef de omvang beperkt tot nog altijd een vijftien bespelers van snaarinstrumenten uit de hele wereld, dus tot en met de erhu, de zheng, de kamancha, de tar.

Bestreken of betokkeld: componist Joël Bons liet al die instrumenten voor zich spreken, met elk hun eigen klankkleur, maar ook samensmelten in een heerlijk bont collectief, waarin de individuele stemmen nog steeds te onderscheiden waren. Daar schuilt een mooie les in. Bons en Ish-Hurwitz vielen elkaar meteen na afloop geroerd in de armen. Dat belooft nog wat voor de komende jaren.

Het Oranjewoud Festival is pas echt onderscheidend en grensverleggend met zijn speciale projecten op locatie, soms eerder geluidskunst dan muziek. *Sanctuary Of Sound*, met zijn acht windharpes in het weiland naast Museum Belvédère, klonk 72 uur achter elkaar en trok steeds plukjes mensen die zich in een meditatieve staat lieten brengen door die zeer muzikale *drones*.

Het kaarsrechte kanaal voor dat museum was het toneel van *De roep van de Semantron*, een fraai werk voor vier saxofonisten en twee slagwerkers die ook de muur van het museum zelf tot hun instrumentarium rekenden. De muzikanten bewogen over het speelveld in geometrische patronen, van het soort dat ooit ook ten grondslag lag aan het barokke ontwerp van het parklandschap van Oranjewoud. Menselijk ingrijpen in de natuur, die vingerwijzing had Ish-Hurwitz meegegeven aan componiste Aspasia Nasopolou en andere makers.

In het museum zelf waren nog verschillende geluidskunst-installaties te zien, soms bizarre bouwsels, tussen de schilderijen van Willem van Althuis en Gerrit Benner. Concerten waren er ook, zelfs een speciaal 'geurconcert' waarbij een 'aromajockey' bij de celloklanken van Maya Fridman bijpassende geuren de zaal injoeg. Als dat zo doorgaat, kom je nog zintuigen te kort bij het Oranjewoud Festival.

SPECIALE PROJECTEN ZIJN EERDER GELUIDSKUNST DAN MUZIEK

Een inkijkje in de wereld van het niet-menselijke

Ik neens leek alles andersom. Of misschien was dit de waarheid: dat niet de mensen hier iets hadden georganiseerd, maar dat de dingen en de dieren bijeengekomen waren. Niet de celliste maakte muziek, maar haar cello, die kalme houten kast die daar hartstochtelijk stond te zingen en te vibreren en zij boog zich over hem heen om te luisteren naar wat hij te zeggen had - véél - en wij, het publiek op muziekfestival Oranjewoud waren daar alleen maar toevallig terwijl de tent boven ons af en toe met een spanband klapperde, de bladeren van de bomen ruisten, iets in het hout klopte, vogeltjes, geïnspireerd door de sonate van César Franck, hun eigen verhalen zongen.

Alsof de cello Orfeus was en wij de dieren, of was het ook zo niet? Was Harriet Krijgh de middelaarster tussen ons en de wereld waarin de noten leven, door haar naar de cello gelokt terwijl achter haar, - merkte ze dat wel? - een enorme concertvleugel de helderste klanken rondstrooide, daarbij aangemoedigd door pianiste Magda Amara.

Soms als je naar muziek luistert, komen er ineens wonderlijke sensaties in je op. Alsof je zintuigen wijder openstaan of je geest onbelemmerd waait, zodat een inkijkje mogelijk wordt in de wereld van het niet-menselijke, die er altijd is, maar zelden wordt opgemerkt. Omdat je er maar zo zelden bent zonder je daarvan bewust te zijn, losgeraakt van het besef, hoe vaag ook, van je eigen aanwezigheid.

FOTO GETTY IMAGES

Eigenlijk nog te overweldigd door de sensatie opgewekt door dit concert, zat ik even later bij een cellokwartel dat van een totaal ander niveau was dan de musici van daarnet, maar nu ja, vaardige lui die een soort potpourri ten gehore brachten. Overal kalm luisterende oudere mensen - behalve dat ene sprietige meisje van een jaar of elf, met een lange paardenstaart. Ze zat ingeklemd tussen haar ouders, want het was een beetje kil al, de zon zakte. Bij de klezmer muziek zag je

hier en daar in het publiek schouders bewegen, de moeder van het meisje wiegde van links naar rechts, het meisje bewoog mee, stootte nadrukkelijk ook haar vader

Toen zat daar één bewegend bankje tussen de mensen in de avondwind

aan die ook mee begon te swingen en toen zat daar één bewegend bankje tussen al die mensen die wat kleumig in de avondwind zaten. Ik keek ernaar en dacht: die drie weten niet hoe gelukkig ze zijn.

Het zal wel zijn dat mijn binnenste al ontroerd was door het voorgaande concert, alsof de grond is losgewoeld en elke sensatie er maar al te vruchtbaar invalt. Want ineens zag ik ons, de ouderen, daar zo duidelijk met onze dunne haren, stramme benen, licht gebogen ruggen, al die brekelijke vitaliteit van al zoveel meer jaren geleefd te hebben, en nooit meer zo'n groepje kunnen zijn, nooit meer een kind te kunnen zijn, geborgen, plezier makend tussen haar ouders, noch ooit meer die ouders.

Ik dacht aan mijn moeder die zo oud is dat ze langzaam verdwijnt. Ook zij kan nooit meer die moeder zijn met wie je zó op een bankje kunt zitten, en de golf van verlies spoelde al over me heen - maar hé, ik zat daar toch heel fijn in de avondzon?

En ik dacht weer aan die cello die voor ons gezongen had met zijn vriend de piano, zo maar, om niet, omdat ze uit hun grote houten binnenste zulke klanken tevoorschijn kunnen halen, met een beetje hulp van een componist, een pianiste, een celliste. Wij zijn als het ware de vroedvrouwen van de wereld, die steeds weer de schoonheid, de vreugde, het geluk tevoorschijn moeten halen.

En die dat doen.

Wanneer het Oranjewoud Festival in 2024 is, wordt binnenkort bekendgemaakt. Foto Max van Gelder

Oranjewoud Festival telt 12.500 bezoekers. 'En dat is een record'

ORANJEWOD In totaal 12.500 mensen hebben de elfde editie van het Oranjewoud Festival bezocht tijdens het pinksterweekend. Dat is een record, zo meldt de organisatie. „Daarnaast namen bijna 1900 kinderen deel aan

het vrolijke programma in de Family Zone.“

De grootste trekkers van het festival waren het openingsconcert met The King's Singers op vrijdagavond en het slotconcert met het nieuwe project Hotspot van Eric

Vloeimans. Ook klezmerzanger Giora Feidman, het habelle van Keulen Ensemble, Peter Beets en het New Jazz Orchestra en het Atlas Ensemble trokken grote aantallen bezoekers, aldus de organisatie van het Oranjewoud Festival.

Verder was een groot aantal groepen bij het festival betrokken, zoals: nieuwkomers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, laaggeletterden en mensen die in een sociaal isolement terecht zijn geko-

men. „Zij waren deels te gast op het festival en deels als vrijwilliger vooraf betrokken bij de inrichting.“ Wanneer het Oranjewoud Festival in 2024 is, wordt binnenkort bekendgemaakt. ■

ORANJEWOUDFESTIVAL 2023

Toegankelijk feestje middenin in de natuur

“De mooiste muziek op de mooiste plek, en ook nog met de fijnste mensen!” Zakelijk directeur Dorien van Londen is laaiend enthousiast over Oranjewoud Festival, dat dit jaar plaatsvindt van 26 tot en met 29 mei. Vier dagen lang zijn er in en rondom Oranjewoud heel gevarieerde concerten te beluisteren, met de Proeftuin als bruisend festivalhart.

Uniek aan het festival is de locatie, midden in de tuinen en bossen van Oranjewoud. “Een wonder-schone plek”, zegt Dorien. “Dat wij Oranjewoud als podium mogen lenen, is een groot geschenk. Daarnaast is de kwaliteit van de concerten gewoon heel hoog. Waar je ook van houdt, en of je nu muzikkenner bent of niet, het is altijd geweldig om naar te luisteren.”

SNEAK PREVIEWS

Een laagdrempelig festival voor alle Heerenveeners, dat wil Oranjewoud Festival zijn. Dorien: “Het is echt een feestje voor iedereen. Je stapt op de fiets en bent er zo. Voor vijf euro koop je een festivalbandje voor de Proeftuin, en dan kun je in die prachtige entourage lekker een drankje drinken en genieten van alle verschillende horeca. Ook zijn hier sneak previews te beluisteren van alle concerten die gedurende het weekend plaatsvinden. Dan kan het gebeuren dat je zomaar een stukje van een topensemble hoort.”

FAMILY ZONE

Nieuw dit jaar is de Family Zone, een gedeelte van het festival speciaal voor gezinnen. Dorien: “Omdat de Kinderproeftuin zo’n groot succes was, hebben we daar een

volwaardige programmalijn voor gemaakt. Daar zijn we ongelooflijk blij mee. Met alleen de aanschaf van een festivalbandje voor volwassenen kunnen gezinnen zich de hele dag laten vermaken op het festival. Concerten van topartiesten als Frank Groothof – absoluut een aanrader -, workshops, er is van alles te doen.

DORIEN VAN LONDEN

En wie even pauze wil, haalt op dezelfde plek een lekker ijsje of een pannenkoek. Het is best bijzonder dat je zoiets gewoon in je eigen woonplaats kunt doen.”

Die laagdrempeligheid is een bewuste keuze, want Oranjewoud Festival ziet het ook als haar missie om Heerenveen kennis te laten maken met een divers cultureel aanbod. “Zo hebben we op vrijdagochtend ook een voorprogramma speciaal voor scholen: klassen komen dan voorafgaand aan de opening alvast naar het festival voor het Proeftuinprogramma. Vorig jaar hadden we maar liefst duizend kinderen op bezoek.”

VLEUGEL VOOR VLEUGELS

Ook nieuw dit jaar is het ‘Vleugel voor vleugels’-project. In de Pop-Up aan de Sieversstraat in Heerenveen staat een oude vleugel, die bewerkt wordt tot insectenhotel.

“Iedereen die dat leuk vindt, mag binnenlopen en daaraan meedoen. Je kunt er zelfs een vrijkaartje mee verdienen. We willen hiermee duidelijk maken dat we dankbaar zijn voor de bijzondere natuur waar we te gast zijn, en dat we daar heel zorgvuldig mee omgaan. In de vleugel kunnen de bijen hopelijk een fijne plek vinden: vleugel voor vleugels.”

VAN TRADITIONEEL TOT AVONTUURLIJK

De programmering voor volwassenen is verdeeld in drie zones: in de Comfort Zone klinkt de traditionele klassieke muziek; de Play Zone

bestaat uit vrolijke, toegankelijke optredens; en in de Expedition Zone vind je de avontuurlijke voorstellingen. “Die laatste zone vind je vooral in en bij Museum Belvédère”, legt Dorien uit. “Daar zijn we drie dagen lang te gast. Over het kanaal is een ponton gebouwd, waar twee bijzondere, speciaal gecomponeerde concerten zijn.”

Dorien tipt ook het concert van klezmer-muzikant Giora Feidman op zondagavond. “De koning van de klezmermuziek. Hij is behoorlijk op leeftijd, dus het is heel bijzonder dat hij komt.” In de

moestuin naast het landhuis van FB Oranjewoud wordt het zogeheten ‘salonpodium’ gebouwd. “Daar zit je heerlijk, met luxe stoelen. Op zaterdagavond is daar een prachtig concert van het Ebène Quartet, één van de beste strijkkwartetten ter wereld. Ik zou zeker kijken of je daar een kaartje voor kunt krijgen.”

ZONSOPKOMST

Voor wie van vroeg opstaan houdt, heeft Dorien nog een leuke tip: “Dan moet je echt op zondagochtend naar het zonsopkomstconcert komen. Dat begint om vijf uur ‘s ochtends. Behoorlijk vroeg, maar dan heb je wel een fantastisch begin van je dag, met een lekker ontbijtje na afloop van het concert.”

Kortom, een bezoek aan Oranjewoud Festival hoort dit pinksterweekend zeker thuis op je to-do-lijstje. Of je nu een hapje eet in de Proeftuin, een workshop bezoekt met je kinderen of geniet van één van de concerten uit het gevarieerde programma, hier maakt de combinatie van muziek en natuur je bezoek tot een geweldige belevenis.

Het volledige programma van Oranjewoud Festival vind je op de website oranjewoudfestival.nl.

“Dat wij Oranjewoud als podium mogen lenen, is een groot geschenk”

Fotoverslag

Een bezoeker geniet van *Sanctuary of Sound*
van componist Miranda Driessen

HandsOn Trompet (boven) en RanjaZangeres

Het Festival als Klaslokaal

Family Zone

HandsOn Saxofoon (boven) en familievoorstelling

Sanctuary of Sound van Miranda Driessen
met improvisatie van een lid van
Maat Saxophone Quartet

[tik] (boven) en *De Roep van de Semantron* van Aspasia Nasopoulou

Draden van Bart Enseing inspireert bezoekers tot eigen performances (boven), De Overtuin na zonsondergang

De Folly door Izhar Elias en Paul & Menno de Nooijer

Publiek

Publiek

Ex-gedetineerde van Guantanamo Bay Mohamedou Ould Slahi Houbeni te gast in De Salon (boven), The King's Singers

Giora Feidman (boven), warming up Harriet Krijgh

Atlas 2023

Atlas 2023

Isabelle van Keulen Ensemble (onder)

Eric Vloeimans & HOTSPOT

Verantwoording 2023 Meerjarige festivalsubsidie 2021-2024

Verantwoording 2023 Meerjarige festivalsubsidie 2021-2024

1. Model I Balans

1.1 Invoerinstructie:

U dient alle velden te vullen. Vul het cijfer 0 in als het betreffende veld voor u niet van toepassing is.

U heeft via internet verbinding met onze database. Zolang u gegevens invult blijft deze verbinding in stand. Stopt u, ook voor korte tijd, met invoeren sla dan de reeds ingevoerde gegevens op: klik op Opslaan onderaan de pagina.

U vult uw gegevens in de witte velden in. De grijze velden zijn automatische rekenvelden; hier kunt u niets in wijzigen.

Als u een **blauw** cijfer bij een post ziet staan, betekent dit een verwijzing naar een korte toelichting. Deze korte toelichting vindt u hieronder.

(1) : Bij deze posten staat het u vrij een specificatie te gebruiken naar eigen inzicht, daarom zijn geen subposten vermeld.

Klik **HIER** voor het Handboek.

Het document Veel gestelde vragen vindt u **HIER**.

1.2 Balans

ACTIVA	Huidig Boekjaar	Vorig Boekjaar
Immateriële Vaste Activa	EUR 0,00	EUR 0,00
Materiële Vaste Activa	EUR 7.675,00	EUR 13.934,00
Financiële Vaste Activa	EUR 0,00	EUR 0,00
Totale Vaste Activa	EUR 7.675,00	EUR 13.934,00
Vorraden	EUR 0,00	EUR 0,00
Vorderingen (1)	EUR 76.159,00	EUR 19.060,00
Effecten	EUR 0,00	EUR 0,00
Liquide middelen	EUR 108.947,00	EUR 87.838,00
Totale Vlottende Activa	EUR 185.106,00	EUR 106.898,00
TOTAAL ACTIVA	EUR 192.781,00	EUR 120.832,00
PASSIVA	Huidig Boekjaar	Vorig Boekjaar
Algemene Reserve	EUR 41.557,00	EUR 2.064,00
Bestemmingsreserve	EUR 0,00	EUR 47.000,00
Bestemmingsfonds FPK	EUR 0,00	EUR 43.635,00
Overige Bestemmingsfondsen	EUR 9.682,00	EUR 0,00
Totaal Eigen Vermogen	EUR 51.239,00	EUR 92.699,00

Voorzieningen (1)	EUR 0,00	EUR 0,00
Langlopende Schuld	EUR 0,00	EUR 0,00
Kortlopende Schuld	EUR 141.542,00	EUR 28.133,00
TOTAAL PASSIVA	EUR 192.781,00	EUR 120.832,00
Controlegetal Balans, dit moet 0,00 zijn	EUR 0,00	EUR 0,00

1.3 **Dossiernummer:**

164665336

2. Model II F Exploitatierkening

2.1 Invoerinstructie:

U dient alle velden te vullen. Vul het cijfer 0 in als het betreffende veld voor u niet van toepassing is.

U heeft via internet verbinding met onze database. Zolang u gegevens invult blijft deze verbinding in stand. Stopt u, ook voor korte tijd, met invoeren sla dan de reeds ingevoerde gegevens op: klik op Opslaan onderaan de pagina.

U vult uw gegevens in de witte velden in. De grijze velden zijn automatische rekenvelden; hier kunt u niets in wijzigen.

De velden in de kolom *Begroting* worden automatisch gevuld vanuit uw aanvraag en kunnen niet worden gewijzigd.

Klik [HIER](#) voor het Handboek.

Het document *Veel gestelde vragen* vindt u [HIER](#).

2.2 BATEN

--	<i>Huidig Boekjaar</i>	<i>Begroting niet wijzigen</i>	<i>Vorig Boekjaar</i>
1. Publieksinkomsten; recettes Nederland	EUR 152.460,00	EUR 245.347,00	EUR 145.262,00
2. Sponsorinkomsten	EUR 82.500,00	EUR 76.250,00	EUR 30.661,00
3a. Vergoedingen uit samenwerking	EUR 0,00	EUR 4.500,00	EUR 0,00
3b. Opbrengsten horeca	EUR 65.618,00	EUR 82.100,00	EUR 71.164,00
3c. Opbrengsten programmaverkoop en merchandise	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
3d. Bijdragen deelnemers	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
3e. Andere inkomsten	EUR 82.140,00	EUR 0,00	EUR 0,00
3. Totaal overige inkomsten	EUR 147.758,00	EUR 86.600,00	EUR 71.164,00
4. Totaal directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	EUR 382.718,00	EUR 408.197,00	EUR 247.087,00
5. Indirecte opbrengsten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
6a. Bijdragen particulieren incl. vrienden	EUR 17.846,00	EUR 0,00	EUR 32.500,00
6b. Bijdragen van bedrijven	EUR 0,00	EUR 20.000,00	EUR 0,00
6c. Bijdragen van private fondsen	EUR 216.648,00	EUR 222.500,00	EUR 241.717,00
6d. Bijdragen van goede doelenloterijen	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
6e. Overige private bijdragen	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
6. Totaal bijdragen uit private middelen	EUR 234.494,00	EUR 242.500,00	EUR 274.217,00
7. Totaal Eigen Inkomsten	EUR 617.212,00	EUR 650.697,00	EUR 521.304,00
8. Meerjarig subsidie Fonds Podiumkunsten	EUR 173.269,00	EUR 145.000,00	EUR 159.481,00

9. Meerjarig subsidie provincie	EUR 131.030,00	EUR 120.000,00	EUR 122.300,00
10. Meerjarig subsidie gemeente	EUR 27.681,00	EUR 25.000,00	EUR 26.016,00
11a. Bijdragen Nederlandse overheden	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
11b. Bijdragen Nederlandse publieke fondsen	EUR 45.850,00	EUR 0,00	EUR 168.143,00
11c. Europese subsidies	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
11d. Bijdragen buitenlandse fondsen	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
11e. Overige publieke bijdragen	EUR 12.550,00	EUR 0,00	EUR 0,00
11. Incidentele bijdragen/subsidies uit publieke middelen	EUR 58.400,00	EUR 0,00	EUR 168.143,00
12. Totaal publieke subsidies en bijdragen	EUR 390.380,00	EUR 290.000,00	EUR 475.940,00
13. TOTALE BATEN	EUR 1.007.592,00	EUR 940.697,00	EUR 997.244,00

2.3 LASTEN

--	<i>Huidig Boekjaar</i>	<i>Begroting niet wijzigen</i>	<i>Vorig Boekjaar</i>
1. Beheerslasten personeel	EUR 45.497,00	EUR 74.201,00	EUR 109.602,00
2. Beheerslasten materieel	EUR 48.595,00	EUR 31.295,00	EUR 38.793,00
3. Totale beheerslasten	EUR 94.092,00	EUR 105.496,00	EUR 148.395,00
4a. Tijdelijk personeel	EUR 172.030,00	EUR 154.254,00	EUR 169.329,00
4b. Uitkoop/Honoraria kernprogrammering podiumkunsten	EUR 220.424,00	EUR 215.347,00	EUR 317.419,00
4c. Uitkoop/Honoraria overige programmering	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 15.000,00
4d. Jurykosten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
4e. Overige activiteitenlasten personeel	EUR 0,00	EUR 25.005,00	EUR 0,00
4. Totaal Activiteitenlasten personeel	EUR 392.454,00	EUR 394.606,00	EUR 501.748,00
5a. Locatiekosten	EUR 101.691,00	EUR 182.371,00	EUR 124.071,00
5b. Overige programmakosten	EUR 89.055,00	EUR 97.361,00	EUR 45.518,00
5c. Marketing	EUR 99.499,00	EUR 119.281,00	EUR 126.612,00
5d. Educatieve activiteiten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 25.000,00
5e. Overige materiële activiteitenlasten	EUR 224.421,00	EUR 40.416,00	EUR 179.314,00
5. Totaal Activiteitenlasten materieel	EUR 514.666,00	EUR 439.429,00	EUR 500.515,00
6. Totale activiteitenlasten	EUR 907.120,00	EUR 834.035,00	EUR 1.002.263,00
7. TOTALE LASTEN	EUR 1.001.212,00	EUR 939.531,00	EUR 1.150.658,00
8. SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING FESTIVAL/CONCOURSACTIVITEIT	EUR 6.380,00	EUR 1.166,00	-EUR 153.414,00

EN			
9a. Totaal Baten uit niet-fonds (of OCW)-gesubsidieerde activiteiten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
9b. Totaal Lasten uit niet-fonds (of OCW)-gesubsidieerde activiteiten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 15.932,00
9. Resultaat uit niet-fonds (of OCW)-gesubsidieerde activiteiten	EUR 0,00	EUR 0,00	-EUR 15.932,00
10. Saldo rentebaten/lasten	-EUR 840,00	EUR 0,00	EUR 0,00
11. Saldo bijzondere baten/lasten	EUR 0,00	EUR 0,00	EUR 0,00
12. EXPLOITATIERESULTAAT	EUR 5.540,00	EUR 1.166,00	-EUR 169.346,00

2.4 Personele Bezetting (beheer + activiteiten)

--	<i>Huidig Boekjaar</i>	<i>Begroting niet wijzigen</i>	<i>Vorig Boekjaar</i>
Fte. Vaste dienst	0	0	0
Fte. tijdelijk contract	4,15	0	3,8
Fte. inhuur	,2	4,5	,1
Totaal Fte. personele bezetting	3,9	4,5	3,9
Vrijwilligers: aantal personen	140	135	140
Vrijwilligers: aantal fte's	,27		,27

2.5 Dossiernummer:

164665336

3. Model III F voor de Prestaties van Festivals

--

3.1 Prestatieoverzicht

Invoerinstructie:

U dient alle velden te vullen. Vul het cijfer 0 in als het betreffende veld voor u niet van toepassing is.

U heeft via internet verbinding met onze database. Zolang u gegevens invult blijft deze verbinding in stand. Stopt u, ook voor korte tijd, met invoeren sla dan de reeds ingevoerde gegevens op: klik op Opslaan onderaan de pagina.

U vult uw gegevens in de witte velden in. De grijze velden zijn automatische rekenvelden; hier kunt u niets in wijzigen. De velden in de kolom *Begroting* worden gevuld vanuit uw aanvraag en kunnen hier niet worden gewijzigd.

Klik [HIER](#) voor het Handboek.
Het document [Veel gestelde vragen](#) vindt u [HIER](#) .

Onderdeel	<i>Huidig boekjaar</i>	<i>Begroting niet wijzigen</i>	<i>Vorig Boekjaar</i>
Duur in dagen	4	5	4
Aantal activiteiten programmering professioneel podiumkunstenaanbod	111	145	118
Aantal overige activiteiten	93	30	105
Totaal aantal activiteiten	204	175	223
Totaal aantal bezoekers	12000		6000
Totaal aantal bezoeken programmering professioneel podiumkunstenaanbod	22719	25300	10655
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten	5206		4415
Totaal aantal bezoeken	27925	25300	15070
Waarvan betaalde bezoeken	21486	25300	12040
Waarvan niet betaalde bezoeken	6439	0	3030

4. Uploaden van verantwoordingsbescheiden

In deze pagina voegt u de benodigde digitale bijlagen toe.

4.1 Hieronder uploadt u de verantwoordingsbescheiden.

Wij verwachten dat u uw jaarrekening, het bestuursverslag, de prestatieverantwoording, de speellijst en de accountantsproducten als 1 document aanbiedt.

Een overzicht van de verantwoordingsbescheiden vindt u op pagina 9 van het Handboek. Klik [HIER](#) voor het Handboek.

Het document [Veel gestelde vragen](#) vindt u [HIER](#).

Het uploaden van documenten

Zorg dat de bestandsgrootte van het document maximaal 12MB is.

Invoerinstructie:

Bij het uploaden van documenten maakt u contact met onze server. Zeker bij grote documenten is het van uw internetverbinding afhankelijk hoe snel dat gaat. Klik na het bijvoegen van het document in het formulier voor Opslaan onderaan deze pagina. Op dat moment wordt uw bijlage geüpload, dit kan enige tijd duren.

Het is altijd mogelijk om de gekozen bijlage te vervangen door een ander document.

Verantwoordingsbescheiden

Model III F - Prestaties

		2023	2023	2022
		Huidig boekjaar	Begroting FPK	Vorig boekjaar
Duur in dagen		4	5	4
Aantal activiteiten kernprogrammering		111	145	118
Aantal overige activiteiten, nl.	<i>Educatieve activiteiten (Het Festival als Klaslokaal)</i>	38		40
	<i>Workshops Family Zone</i>	40		47
	<i>Installaties</i>	15		16
	<i>Experimentele repetities</i>	0		2
Totaal aantal overige activiteiten		93	30	105
TOTAAL AANTAL ACTIVITEITEN		204	175	223
Totaal aantal bezoekers		12.000		6.000
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering		22.719		10.655
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten		5.206		4.415
Totaal aantal bezoeken		27.925	25.300	15.070
Waarvan betaalde bezoeken		21.486	25.300	12.040
Waarvan niet betaalde bezoeken	<i>Jeugd t/m 18 jaar</i>	6.439	0	3.030

Model IV F - Speellijst

26-mei	9:15	10	Opening Het Festival als Klasiokaal	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Festival als Klasokaal	FB Oranjewoud Paviljoen	180	20			1
26-mei	9:30	150	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Festival als Klasokaal	Overtuin	120				4
26-mei	9:30	150	Decorette	Marcel Prins	Festival als Klasokaal	Children's Corner	60				4
26-mei	9:30	150	DoeleDingDong	Eva Beunk	Festival als Klasokaal	Bagatel	60				4
26-mei	9:30	150	FlitsOpera	Anne-Maartje Lemereis	Festival als Klasokaal	Baba Yaga	60				4
26-mei	9:30	150	Ouverture	Epos Ensemble	Festival als Klasokaal	Mikrokosmos	60				4
26-mei	9:30	150	Serenade	Femke Hottinga	Festival als Klasokaal	Folly	60				4
26-mei	9:30	150	SoundMemory	Herman Wolthman	Festival als Klasokaal	Overtuin	60				4
26-mei	9:30	150	StoplichtOrkest	Jelle Visser	Festival als Klasokaal	Overtuin	60				4
26-mei	9:30	150	TekstFabriek	Merlijn Runia	Festival als Klasokaal	Zwarte Tipi	60				4
26-mei	12:30	45	De Wraak van Lorre	Epos Ensemble	Festival als Klasokaal	FB Oranjewoud Paviljoen	180	20	1		
26-mei	13:15	10	Afsluiting Het Festival als Klasiokaal	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Festival als Klasokaal	FB Oranjewoud Paviljoen	c				1
26-mei	16:00	450	Draden	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
26-mei	16:00	450	Ontstijgen	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
26-mei	16:15	15	Inleiding Sanctuary of Sound	Miranda Driessen	Expedition Zone	Weiland		30			1
26-mei	16:30	4.320	Sanctuary of Sound	Miranda Driessen	Expedition Zone	Weiland	800			1	
26-mei	18:00	45	Arifa	Arifa	De Proeftuin	Overtuin		450		1	
26-mei	19:15	45	Arifa	Arifa	De Proeftuin	Overtuin		966		1	
26-mei	20:00	75	Songbird (Openingsconcert)	The King's Singers	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	632	256	1		
27-mei	10:00	420	All Eyes Are On You	Mayke Nas	Expedition Zone	Museum Belvédère	469		1		
27-mei	10:00	420	Op leven en dood	Rob van den Broek	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
27-mei	10:00	420	re:Connect	Setareh Nafisi, Rob van den Broek, Nicholas Thayer	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
27-mei	10:00	420	Vers la lumière	Miranda Driessen	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1		
27-mei	10:00	420	Virtual Tactility	Robin Coops	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1		
27-mei	10:00	840	Draden	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
27-mei	10:00	840	Ontstijgen	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
27-mei	10:30	60	Atlas Solisten	Yasamin Shahhosseini, Elcin Nagtjev, Xixu Fu, Joël Bons	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1		
27-mei	11:00	720	[tik]	Jurjen Alkema, Andrea Dröes	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1		
27-mei	11:00	105	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Family Zone	Overtuin		350	650	1	
27-mei	11:00	30	DageraadKoor	Merlijn Runia, Anne-Maartje Lemereis	Family Zone	Baba Yaga		25	1		
27-mei	11:00	105	Het Eiland Amadeo	Amadeo Collectif	Family Zone	Overtuin			192	1	
27-mei	11:00	105	NotenKrakers	Alie Popkema & Hilda Top	Family Zone	Children's Corner			90	1	
27-mei	11:00	60	Onbeperkt Ensemble	Onbeperkt Ensemble, Stephan Moolbroek	De Proeftuin	FB Oranjewoud Paviljoen	c		1		
27-mei	11:30	60	HandsOn Gitaar	Herman Wolthman	Family Zone	Bagatel			12	1	
27-mei	11:30	45	PeuterKlanken	Sonja de Haan	Family Zone	Zwarte Tipi	15	8	1		
27-mei	11:30	75	UitvindertsLab	Yuri Landman	Family Zone	Mikrokosmos			26	1	
27-mei	11:30	45	Pierre et les Optimistes	Pierre et les Optimistes	De Proeftuin	Proeftuin Podium	3.175		1		
27-mei	11:45	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1		
27-mei	11:45	60	RanjaZangeres	Elizabeth Kooy	Family Zone	Overtuin		20	1		
27-mei	12:00	60	Chianti Ensemble	Chianti Ensemble	Comfort Zone	Salon Podium	251		1		
27-mei	12:00	15	Sanctuary of Sound (improvisatie)	Maat Saxophone Quartet	Expedition Zone	Weiland	30		1		
27-mei	12:45	60	Douwe, de duivel en zijn ouwemoer	Frank Groothof, Pauline Post & Ingrid Geerlings	Family Zone	Baba Yaga	100	50	1		

27-mei	12:45	60	Pieces of Today	Chianti Ensemble, Isabelle van Keulen Ensemble, Mafalda Oliveira & Marta Mata, Emma van der Schalie	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c			3	
27-mei	13:00	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c			1	
27-mei	13:00	15	Sanctuary of Sound (improvisatie)	Maat Saxophone Quartet	Expedition Zone	Weiland	30			1	
27-mei	13:45	60	RanjaZangeres	Elizabeth Kooy	Family Zone	Overtuin		20		1	
27-mei	13:45	60	Matangi, Artvark & Pitou	Matangi, Artvark & Pitou	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	386			1	
27-mei	14:00	45	Mafalda Oliveira, Marta Mata. Primo Ish-Hurwitz	Besloten Vriendenconcert	Comfort Zone	Landgoed Oranjewoud	43			1	
27-mei	14:00	15	Sanctuary of Sound (improvisatie)	Maat Saxophone Quartet	Expedition Zone	Weiland	30			1	
27-mei	14:00	150	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemeis, Remy Alexander	Family Zone	Overtuin		c		1	
27-mei	14:00	60	HandsOn Blokfluit	Victoria Nair-Price	Family Zone	Bagatel			20	1	
27-mei	14:00	150	Het Eiland Amadeo	Amadeo Collectief	Family Zone	Overtuin			240	1	
27-mei	14:00	120	MusicFactory	Marlies van Gangelen	Family Zone	Mikrokosmos			36	1	
27-mei	14:00	150	NotenKrakers	Alie Popkema & Hilda Top	Family Zone	Children's Corner			90	1	
27-mei	14:30	45	Atlas Solisten	Yan Jiermin, Elshan Mansurov, Lidy Blijdorp, Joël Bons	Expedition Zone	Museum Belvédère	c			1	
27-mei	14:30	120	FlitsOpera	Merlijn Runia, Eva Beunk	Family Zone	Baba Yaga			6	1	
27-mei	14:30	120	FlitsOpera	Merlijn Runia, Eva Beunk	Family Zone	Zwarte Tipi			6	1	
27-mei	14:45	45	Pierre et les Optimistes	Pierre et les Optimistes	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c			1	
27-mei	15:30	60	Isabelle van Keulen Ensemble	Isabelle van Keulen Ensemble	Comfort Zone	Salon Podium	343			1	
27-mei	15:30	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c			1	
27-mei	15:30	60	TakkeMuziek	Remy Alexander	Family Zone	Bagatel			28	1	
27-mei	16:00	15	Sanctuary of Sound (improvisatie)	Maat Saxophone Quartet	Expedition Zone	Weiland	30			1	
27-mei	16:15	60	Pieces of Today	Quatuor Ebène, Cora Burggraaf, izhar Elias, Paul & Menno de Nooijer, Matthijs Broersma, Emma van der Schalie	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c			3	
27-mei	16:30	30	Finale	Merlijn Runia, Eva Beunk, Yuri Landman, Alie Popkema & Hilda Top, Matangi, Anne-Maartje Lemeis	Family Zone	Baba Yaga			50	1	
27-mei	16:45	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c			1	
27-mei	17:15	30	De Roep van de Semantron	Aspasia Nasopoulou, Maat Saxophone Quartet, Agostinho Sequeira, Natalia Alvarez-Arenas	Expedition Zone	Grand Canal	199			1	
27-mei	17:15	60	ThreeX	ThreeX	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	349			1	
27-mei	19:00	105	Quatuor Ebène	Quatuor Ebène	Comfort Zone	Salon Podium	352			1	
27-mei	19:00	60	Coming of Age	Cora Burggraaf, Lucia Meeuwssen, Hebe Dijkstra & Elena Vink	Expedition Zone	Museum Belvédère	121			1	
27-mei	19:00	45	Hejre Kati in Concert	Hejre Kati	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c			1	
27-mei	20:15	30	De Roep van de Semantron	Aspasia Nasopoulou, Maat Saxophone Quartet, Agostinho Sequeira, Natalia Alvarez-Arenas	Expedition Zone	Grand Canal	45			1	
27-mei	20:15	45	Hejre Kati in Concert	Hejre Kati	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c			1	

27-mei	21:00	60	Aether	Maya Fridman & Erich Berghammer	Expedition Zone	Museum Belvédère	92				1
27-mei	21:00	60	AM:OK & Vuma Levin Quintet	AM:OK & Vuma Levin Quintet	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	196				1
27-mei	22:30	60	De Folly	Izhar Elias, Paul en Menno de Nooijer	Expedition Zone	Folly	78				1
28-mei	5:00	60	Zonsopkomstconcert	Viride Kwartet	Comfort Zone	Salon Podium	140				1
28-mei	10:00	420	All Eyes Are On You	Mayke Nas	Expedition Zone	Museum Belvédère	412				1
28-mei	10:00	420	Op leven en dood	Rob van den Broek	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	10:00	420	re:Connect	Setareh Nasfisi, Rob van den Broek, Nicholas Thayer	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	10:00	420	Vers la lumière	Miranda Driessen	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	10:00	420	Virtual Tacility	Robin Coops	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	10:00	840	Draden	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
28-mei	10:00	840	Ontstijgen	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin		c			1
28-mei	10:30	45	Atlas Solisten	Bassem Alkhouri, Li Liangzi, Joël Bons	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	11:00	720	[tik]	Jurjen Alkema, Andrea Dröes	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	11:00	105	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Family Zone	Overtuin		350		650	1
28-mei	11:00	30	DageraadKoor	Merilijn Runia, Anne-Maartje Lemereis	Family Zone	Baba Yaga			20		1
28-mei	11:00	105	Het Eiland Amadeo	Amadeo Kollektiv	Family Zone	Overtuin				240	1
28-mei	11:00	150	NotenKrakers	Alie Popkema & Hilda Top	Family Zone	Children's Corner				60	1
28-mei	11:30	60	KakofonieOrkest	Remy Alexander	Family Zone	Bagatel				20	1
28-mei	11:30	45	PeuterKlanken	Sonja de Haan	Family Zone	Zwarte Tipi		16		8	1
28-mei	11:30	75	UitvindersLab	Yuri Landman	Family Zone	Mikrokosmos				30	1
28-mei	11:30	60	Pieces of Today	Harriet Krijgh & Magda Amara, Rastrelli Cello Quartet, Peter Beets, Emma van der Schalie,	De Proeftuin	Proeftuin Podium		3.433			3
28-mei	11:45	90	De Salon	Matangi, Mohamedou Ould Slahi, Pieter van der Wielen	Comfort Zone	Salon Podium		154			2
28-mei	11:45	60	RanjaZangeres	Elizabeth Kooy	Family Zone	Overtuin			20		1
28-mei	12:00	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	12:45	45	De Wraak van Lorre	Epos Ensemble	Family Zone	Baba Yaga		100		50	1
28-mei	13:00	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	13:15	45	Trio Nyala	Trio Nyala	De Proeftuin	Proeftuin Podium		c			1
28-mei	13:45	60	RanjaZangeres	Elizabeth Kooy	Family Zone	Overtuin			20		1
28-mei	14:00	150	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Family Zone	Overtuin		c		c	1
28-mei	14:00	60	HandsOn Koper	Martine Reijenga	Family Zone	Bagatel				18	1
28-mei	14:00	150	Het Eiland Amadeo	Amadeo Kollektiv	Family Zone	Overtuin				224	1
28-mei	14:00	120	MusicFactory	Maries van Gangelen	Family Zone	Mikrokosmos				54	1
28-mei	14:00	150	NotenKrakers	Alie Popkema & Hilda Top	Family Zone	Children's Corner				105	1
28-mei	14:00	60	First Class Jazz Ticket to Paris	Peter Beets & New Jazz Orchestra	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen		360			1
28-mei	14:15	45	Atlas Solisten	Yuji Nakagawa, Neva Örgen, Joël Bons	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	14:30	120	FlitsOpera	Merilijn Runia, Eva Beunk	Family Zone	Baba Yaga			6		1
28-mei	14:30	120	FlitsOpera	Merilijn Runia, Eva Beunk	Family Zone	Zwarte Tipi			5		1
28-mei	15:00	45	Trio Nyala	Trio Nyala	De Proeftuin	Proeftuin Podium		c			1
28-mei	15:30	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère		c			1
28-mei	15:30	60	HandsOn Saxofoon	Jelle Visser	Family Zone	Bagatel				9	1
28-mei	15:45	60	Harriet Krijgh & Magda Amara	Harriet Krijgh & Magda Amara	Comfort Zone	Salon Podium		350			1

28-mei	16:30	30	Finale	Merlijn Runia, Eva Beunk, Yuri Landman, Alie Popkema & Hilda Top, Matangi, Anne-Maartje Lemereis	Family Zone	Baba Yaga		70	1	
28-mei	16:30	60	Pieces of Today	Jonathan Fournel, Elisabeth Hetherington & Paolo Giorini, Subito Trio (Winnaar ArtEZ Oranjewoud Proeftuin Prijs 2023), Emma van der Schalie	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c		3	
28-mei	16:45	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
28-mei	17:15	30	De Roep van de Semantron	Aspasia Nasopoulou, Maa Saxophone Quartet, Agostinho Sequeira, Natalia Alvarez-Arenas	Expedition Zone	Grand Canal	172		1	
28-mei	17:30	60	Rastrelli Cello Quartet	Rastrelli Cello Quartet	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	329		1	
28-mei	19:00	60	Jonathan Fournel	Jonathan Fournel	Comfort Zone	Salon Podium	123		1	
28-mei	19:00	60	Under Many A Star	Elisabeth Hetherington & Paolo Giorini	Expedition Zone	Museum Belvédère	47		1	
28-mei	19:00	90	FraFra Sound	FraFra Sound	De Proeftuin	Proeftuin Podium	c		1	
28-mei	20:30	90	Giora Feidman & Friends	Giora Feidman & Friends	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	531		1	
28-mei	22:30	60	De Folly	Izhar Elias, Paul en Menno de Nooijer	Expedition Zone	Folly	39		1	
29-mei	10:00	420	All Eyes Are On You	Mayke Nas	Expedition Zone	Museum Belvédère	616		1	
29-mei	10:00	420	Op leven en dood	Rob van den Broek	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	10:00	420	re:Connect	Setareh Nasfisi, Rob van den Broek, Nicholas Thayer	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	10:00	420	Vers la lumière	Miranda Driessen	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	10:00	420	Virtual Tactility	Robin Coops	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	10:00	840	Draden	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin	c		1	
29-mei	10:00	840	Ontstijgen	Bart Ensing	De Proeftuin	Overtuin	c		1	
29-mei	11:00	90	De Salon	Calefax, Joël Bons, Pieter van der Wielen	Comfort Zone	Salon Podium	94		2	
29-mei	11:00	720	[tik]	Jurjen Alkema, Andrea Driës	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	11:00	105	AvonturenBos	Anne-Maartje Lemereis, Remy Alexander	Family Zone	Overtuin	350	650	1	
29-mei	11:00	30	DageraadKoor	Merlijn Runia, Anne-Maartje Lemereis	Family Zone	Baba Yaga		16	1	
29-mei	11:00	105	Het Eiland Amadeo	Amadeo Kollektiv	Family Zone	Overtuin		200	1	
29-mei	11:00	105	NotenKrakers	Alie Popkema & Hilda Top	Family Zone	Children's Corner		72	1	
29-mei	11:30	60	HandsOn Cello	Arjan van der Boom	Family Zone	Bagatel		12	1	
29-mei	11:30	45	PeuterKlanken	Sonja de Haan	Family Zone	Zwarte Tipi	15	7	1	
29-mei	11:30	75	UitvindlersLab	Yuri Landman	Family Zone	Mikrokosmos		20	1	
29-mei	11:30	60	Jazz uit de Lage Landen	Hermine Deurloo & Cor Bakker	Play Zone	FB Oranjewoud Paviljoen	214		1	
29-mei	11:45	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	11:45	60	Ranjazangeres	Elizabeth Kooy	Family Zone	Overtuin		20	1	
29-mei	12:00	45	KakofonieOrkest	Remy Alexander	Family Zone	Baba Yaga		6	1	
29-mei	12:30	60	Pieces of Today	Calefax, Stefano Bruno, Berlage Saxophone Quartet, Karin Strobos, Martijn Cornet, Emma van der Schalie	De Proeftuin	Proeftuin Podium	3.241		3	
29-mei	12:45	45	Just Press Play	But What About	Family Zone	Baba Yaga	100	50	1	
29-mei	13:00	15	re:Connect (live)	Setareh Nasfisi, Kalina Vladovska, Roni Yaacobi	Expedition Zone	Museum Belvédère	c		1	
29-mei	13:30	45	Prijswinnaarsconcert	Stefano Bruno	Comfort Zone	Museum Belvédère	c		1	

